

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปวิจารณ์ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC (Statistical Package for the Social Sciences/Personal Computer Plus) วิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

การวิเคราะห์แบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์การจัดการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปวิจารณ์

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การจัดการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาผู้เรียนวิชาศิลปวิจารณ์

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปวิจารณ์

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์การจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอน
วิชาศิลปวิจารณ์

2. ข้อมูลเบื้องต้นของผู้สอนวิชาศิลปวิจารณ์

ตารางที่ 1 จำนวนและค่าร้อยละของสถานภาพทั่วไปของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปวิจารณ์

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	5	71.4
หญิง	2	28.6
2. อายุ		
25 - 30 ปี	-	-
31 - 35 ปี	-	-
36 - 40 ปี	2	28.6
41 - 45 ปี	2	28.6
46 ปีขึ้นไป	3	42.9
3. วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรี	-	-
ปริญญาโท	7	100
ปริญญาเอก	-	-
อื่นๆ	-	-
สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา		
ศิลปศึกษา	3	42.9
ศิลปกรรมศาสตร์	2	28.6
สาขาวิชาอื่นๆ	2	28.6
4. ประสบการณ์ในการสอนวิชาศิลปวิจารณ์		
0-1 ปี	-	-
2-5 ปี	1	14.3
5-10 ปี	4	57.1
มากกว่า 10 ปี	2	28.6

ตารางที่ 1 (ต่อ)

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
5. ปัจจุบันรับผิดชอบการสอนวิชาศิลปวิจารณ์ให้แก่		
สาขาวิชา		
ทัศนศิลป์	4	57.1
ศิลปศึกษา	2	28.6
ทัศนศิลป์และศิลปศึกษา	1	14.3
อื่นๆ	-	-
6. วิชาที่กำลังสอนอยู่ในปัจจุบัน		
ประวัติศาสตร์ศิลปะไทย (สอน)	1	14.3
(ไม่ได้สอน)	6	85.7
ประวัติศาสตร์ศิลปะตะวันตก(สอน)	2	28.6
(ไม่ได้สอน)	5	71.4
สุนทรียศาสตร์/สุนทรียศึกษา(สอน)	4	57.1
(ไม่ได้สอน)	3	42.9
ศิลปวิจารณ์ (สอน)	7	100
(ไม่ได้สอน)	-	-
ศิลปะปฏิบัติ (สอน)	4	57.1
(ไม่ได้สอน)	3	42.9
อื่นๆ (สอน)	6	85.7
(ไม่ได้สอน)	1	14.3
7. ท่านเคยเข้ารับการอบรมหรือสัมมนาเกี่ยวกับการสอน		
ศิลปวิจารณ์หรือ การวิจารณ์ผลงานทัศนศิลป์หรือไม่		
(ไม่เคย)	3	42.9
(เคย)	4	57.1
1 ครั้ง	3	42.9
2 ครั้ง	1	14.3
3 ครั้ง	-	-

ตารางที่ 1 (ต่อ)

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
8. ท่านจัดการสอนศิลปวิจารณ์โดยใช้หลักการหรือทฤษฎีใดต่อไปนี้เป็นพื้นฐาน(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
- ใช้ประสบการณ์ของตนเอง	5	71.4
- ใช้ทฤษฎีของเฟลด์แมน(Edmund Burke Feldman)	3	42.9
- ใช้ทฤษฎีของมิตเลอร์(Gene A. Mittler)	4	57.1
- ใช้ทฤษฎีของเบียร์สลีย์(Monroe C. Beardsley)	4	57.1
- ไม่ให้ความสำคัญกับทฤษฎี	3	42.9
- ทฤษฎีอื่นๆ	6	85.8

จากตารางที่ 1 สามารถวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปวิจารณ์ ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ได้ดังนี้

เพศ จากกลุ่มประชากร 7 คน ประกอบด้วยผู้สอนที่เป็นเพศชาย 5 คนคิดเป็นร้อยละ 71.40 เพศหญิง 2 คน คิดเป็นร้อยละ 28.60

อายุ อายุของผู้สอน มากกว่า 46 ปี มีจำนวน 3 คน เป็นร้อยละ 42.90 รองลงมาได้แก่ 41 – 45 มีจำนวน 2 คนคิดเป็นร้อยละ 28.6 ซึ่งเท่ากับอายุช่วง 36 – 40 มีจำนวน 2 คนคิดเป็นร้อยละ 28.6

การศึกษาทั้งหมดจบการศึกษาระดับปริญญาโทร้อยละ 100 สาขาวิชาที่เรียนด้านสาขาวิชา ศิลปศึกษา 3 คน คิดเป็นร้อยละ 42.90 จบทางด้านสาขาวิชาศิลปกรรม 2 คนคิดเป็นร้อยละ 28.60 จบสาขาอื่นๆ(ศาสนาเปรียบเทียบ, การวิจารณ์) 2 คน คิดเป็นร้อยละ 28.60

ประสบการณ์การสอนศิลปวิจารณ์ 5 –10 ปีจำนวน 4 คนคิดเป็นร้อยละ 57.10 รองลงมาคือมากกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวน 2 คน ร้อยละ 28.60 และประสบการณ์การสอน ระหว่าง 2-5 ปี 1 คน คิดเป็นร้อยละ 14.30

ปัจจุบันท่านรับผิดชอบการสอนในสาขาวิชา ด้านสาขาศิลปกรรม 4 คน คิดเป็นร้อยละ 57.10 ด้านศิลปศึกษา 2 คน คิดเป็นร้อยละ 28.60 และสอนทั้งทางด้านสาขาศิลปกรรมและศิลปศึกษา 1 คน คิดเป็นร้อยละ 14.30

ปัจจุบันท่านสอนสาขาวิชาทัศนศิลป์/ศิลปศึกษาในรายวิชา ศิลปวิจารณ์ 7 คนร้อยละ 100 วิชา สุนทรียศาสตร์ 4 คน คิดเป็นร้อยละ 57.10 ศิลปะปฏิบัติ 4 คน คิดเป็นร้อยละ 57.10

(จิตรกรรม 4 คน ร้อยละ 57.1 วาดเส้น 2คน ร้อยละ 28.6) ประวัติศาสตร์ศิลปะตะวันตก 2 คน คิดเป็นร้อยละ 28.6 ประวัติศาสตร์ศิลปะไทย 1 คน คิดเป็นร้อยละ 14.30 สอนวิชาอื่นๆนอกเหนือจากที่กล่าวมา 6 คน(ศิลปินพันธ์ 3 คน คิดเป็นร้อยละ42.9 พื้นฐานการวิจารณ์และการวิจารณ์ภาพยนตร์ 1 คนคิดเป็นร้อยละ 14.30 ศิลปนิยมและคอมพิวเตอร์ช่วยสอนในศิลปะศึกษา(CAI in Art Ed) 1 คนคิดเป็นร้อยละ 14.30 การศึกษาเป็นรายบุคคล(individual) 1 คนคิดเป็นร้อยละ 14.30)

ท่านเคยเข้ารับการอบรมหรือสัมมนาเกี่ยวกับการสอน ศิลปวิจารณ์หรือ การวิจารณ์ผลงานทัศนศิลป์หรือไม่ ไม่เคย 3 คน คิดเป็นร้อยละ 42.90 เคย 3 คนคิดเป็นร้อยละ 57.1 โดยเคยเข้ารับการอบรม จำนวน 1 ครั้งมี 3 คน คิดเป็นร้อยละ 42.90 จำนวน 2 ครั้ง มี 1 คน คิดเป็นร้อยละ 14.30

ท่านจัดการสอนโดยใช้หลักการหรือทฤษฎีใดต่อไปนี้เป็นพื้นฐาน เน้นประสบการณ์ของตนเอง จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 71.4 ใช้ทฤษฎีของมิทเลอร์จำนวน 4 คน ใช้ทฤษฎีของเบียสลิย์และทฤษฎีของเฟลด์แมนเท่ากัน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 42.9 นอกจากนี้ยังใช้หลักการและทฤษฎีอื่นๆ(4 คน เช่นทฤษฎีบูรณาการ และcomplex theory, ทฤษฎี Postmodern และทฤษฎีทางจิตวิทยา, หลักการวิจารณ์ของสน สีมาตริง และการวิจารณ์ที่เน้นเอกสารเป็นหลักจำนวน 1 คน)ร้อยละ 57.1

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปวิจารณ์ของอาจารย์ผู้สอน

ตารางที่ 2 ค่ามัธยฐานเลขคณิต(\bar{X})และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปวิจารณ์จากอาจารย์ผู้สอนศิลปวิจารณ์ในชั้นเตรียมการสอน

ข้อที่	ข้อความ	X	S.D.
ชั้นเตรียมการสอน			
1.	ท่านศึกษาลักษณะรายวิชาตามหลักสูตรก่อนวางแผนการสอน	4.43	.79
2.	ท่านมีการวางโครงการสอนล่วงหน้า(แผนการสอนระยะยาว)	4.43	.79
3.	ท่านมีการวางแผนการสอนสั้น(แผนการสอนรายคาบ)	3.71	1.38
4.	ท่านวางแผนกำหนดกิจกรรมร่วมกับผู้เรียน	3.43	.98
5.	ท่านวางแผนเลือกเนื้อหาวิชาก่อนสอน	3.86	1.07
6.	ท่านวางแผนเลือกสื่อที่ใช้ในการสอน	3.57	1.13
7.	ท่านวางแผนในการประเมินผล	3.58	1.40
	รวม	3.86	.54

จากตารางที่ 2 พบว่าผลการวิเคราะห์ชั้นเตรียมการสอนของอาจารย์ผู้สอนโดยรวม พบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก($\bar{X} = 3.84$)

พิจารณารายข้อพบว่า กิจกรรมในชั้นเตรียมการสอนที่ อาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดคือการศึกษาลักษณะรายวิชาตามหลักสูตรก่อนวางแผนการสอนและการวางโครงการสอนล่วงหน้า(แผนการสอนระยะยาว)($\bar{X} = 4.43$) รองลงมาได้แก่การวางแผนเลือกเนื้อหาวิชา ($\bar{X} = 3.86$) ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับต่ำสุดคือการวางแผนกำหนดกิจกรรมร่วมกับผู้เรียนและการวางแผนเลือกสื่อที่ใช้ในการสอน($\bar{X} = 3.43$)

ตารางที่ 3 ค่ามัธยฐานเลขคณิต(\bar{X})และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปวิจารณ์จากอาจารย์ผู้สอนศิลปวิจารณ์ในชั้นดำเนินการสอนด้านหลักสูตร

ข้อที่	ข้อความ	X	S.D.
ชั้นดำเนินการสอน			
ด้านหลักสูตร(กำหนดจุดมุ่งหมาย)			
1.	ท่านจัดทำประมวลลักษณะรายวิชาแก่ผู้เรียน	4.00	1.29
2.	ท่านจัดการสอนวิชาศิลปวิจารณ์ตามลักษณะรายวิชาของหลักสูตร	4.00	1.00
3.	ท่านจัดการสอนวิชาศิลปวิจารณ์นอกเหนือจากลักษณะรายวิชาของหลักสูตร	4.14	.90
4.	ท่านจัดการสอนวิชาศิลปวิจารณ์ตามความถนัดและประสบการณ์ของตนเป็นส่วนใหญ่	3.71	.49
5.	ท่านจัดการสอนวิชาศิลปวิจารณ์โดยอาศัยทั้งลักษณะรายวิชาของหลักสูตรและประสบการณ์ของตนเอง	4.14	.69
รวม		4.00	.59

จากตารางที่ 3 พบว่าผลการวิเคราะห์ชั้นดำเนินการสอนด้านหลักสูตรของอาจารย์ผู้สอนโดยรวมพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$)

พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า กิจกรรมในชั้นดำเนินการสอน ด้านหลักสูตรที่ อาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดคือการจัดการสอนวิชาศิลปวิจารณ์นอกเหนือจากลักษณะรายวิชาของหลักสูตรและการจัดการสอนวิชาศิลปวิจารณ์โดยอาศัยทั้งลักษณะรายวิชาของหลักสูตรและประสบการณ์ของตนเอง ($\bar{X} = 4.14$) รองลงมาได้แก่การจัดทำประมวลลักษณะรายวิชาแก่ผู้เรียนและการจัดการสอนวิชาศิลปวิจารณ์ตามลักษณะรายวิชาของหลักสูตร ($\bar{X} = 4.00$) ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับต่ำสุดคือการจัดการสอนวิชาศิลปวิจารณ์ตามความถนัดและประสบการณ์ของตนเป็นส่วนใหญ่ ($\bar{X} = 3.71$)

ตารางที่ 4 ค่ามัธยฐานเลขคณิต(\bar{X})และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปวิจารณ์จากอาจารย์ผู้สอนศิลปวิจารณ์ในชั้นดำเนินการสอนด้านเนื้อหาวิชา

ข้อที่	ข้อความ	X	S.D.
ชั้นดำเนินการสอน			
ด้านเนื้อหาวิชา			
1.	ท่านสอนตามเนื้อหาที่กำหนดไว้ในรายวิชา	3.86	1.07
2.	ท่านสอนเนื้อหานอกเหนือจากเนื้อหาวิชา	3.86	.90
3.	ท่านใช้เนื้อหาบางส่วนของรายวิชาในการสอน	3.00	.82
4.	ท่านใช้เนื้อหาการสอนวิชาศิลปวิจารณ์ที่มีความสัมพันธ์กับเนื้อหาวิชาต่อไปนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
	- สุนทรียศาสตร์/สุนทรียศึกษา	4.60	.53
	- ประวัติศาสตร์ศิลป์	4.14	.69
	- ศิลปะปฏิบัติ	4.29	.49
	- ศิลปะสมัยใหม่	3.86	1.35
5.	ท่านสอนวิชาศิลปวิจารณ์โดยเน้นเนื้อหาในด้านต่อไปนี้(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
	- ประวัติ ความเป็นมา และโครงสร้างของผลงาน	3.29	.49
	- หลักการและทฤษฎีของศิลปะ	4.00	.58
	- เป้าหมายและแนวคิดในการวิจารณ์	4.29	.49
	- หลักและทฤษฎีการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปกรรม	4.43	.53
	- การวิเคราะห์เนื้อหาโครงสร้างบทวิจารณ์และ/หรือผลงานจากนักวิจารณ์	3.86	.90

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	X	S.D.
-	การนำเสนอบทวิจารณ์โดยการพูดหรือเขียน	4.14	1.22
-	การวิจารณ์ในเชิงวิชาการ	4.29	.76
-	ขอบเขตและจรรยาบรรณการวิจารณ์	3.57	1.40
	รวม	3.97	0.22

จากตารางที่ 4 พบว่าผลการวิเคราะห์ขั้นดำเนินการสอน ด้านเนื้อหาวิชาของอาจารย์ผู้สอนโดยรวมพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$)

พิจารณารายข้อพบว่า กิจกรรมในขั้นดำเนินการสอน ด้านเนื้อหาวิชาที่ อาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด คือการใช้เนื้อหาการสอนวิชาศิลปวิจารณ์ที่มีความสัมพันธ์กับเนื้อหาวิชาสุนทรียศาสตร์ ($\bar{X} = 4.60$) รองลงมาได้แก่การสอนโดยเน้นเนื้อหาในด้านหลักและทฤษฎีการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปกรรม ($\bar{X} = 4.43$) ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับต่ำสุดคือการใช้เนื้อหาบางส่วนของรายวิชาในการสอนเป็นส่วนใหญ่ ($\bar{X} = 3.00$)

ตารางที่ 5 ค่ามัธยฐานเลขคณิต(\bar{X})และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปวิจารณ์จากอาจารย์ผู้สอนศิลปวิจารณ์ในชั้นดำเนินการสอนด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

ข้อที่	ข้อความ	X	S.D.
ชั้นดำเนินการสอน			
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน			
1.	ท่านทดสอบความรู้พื้นฐานของผู้เรียนก่อนสอน		
2.	ท่านได้ชี้แจงถึงลักษณะรายวิชาเหล่านี้แก่ผู้เรียนก่อนทำการสอน	3.00	1.41
-	จุดมุ่งหมาย		
-	เนื้อหาวิชา	4.57	.53
-	วิธีสอน	4.57	.53
-	กิจกรรมการเรียนการสอน	4.71	.49
-	สื่อการสอน	4.71	.49
-	เกณฑ์การวัดการประเมินผล	4.57	.79
3.	ท่านสอนวิชาศิลปวิจารณ์ไปตามแผนการสอนที่กำหนดไว้	4.57	.79
4.	ท่านใช้วิธีสอนต่อไปนี้ในการสอนศิลปวิจารณ์(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	3.57	1.13
-	การสอนแบบบรรยาย	3.57	1.81
-	การสอนแบบอภิปราย	4.29	.76
-	การสอนแบบให้ผู้เรียนค้นหาคำตอบด้วยตนเอง(Inquiry)	4.00	1.15
-	การสอนแบบฝึกปฏิบัติการวิจารณ์	4.14	.90
-	การสอนโดยใช้อินเทอร์เน็ต	2.14	1.35

ตารางที่ 5(ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	X	S.D.
5.	ท่านให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมศิลปะวิจารณ์ต่อไปนี้		
-	ให้ผู้เรียนได้เห็นหรือรับรู้งานศิลปะหลายรูปแบบ วิธีการหลายวิธี เพื่อให้เกิดการรับรู้ทางคุณสมบัติที่หลากหลาย	4.14	1.22
-	ให้ผู้เรียนวิจารณ์โดยบรรยายถึงมูลฐานศิลปะที่ปรากฏในผลงานรวมถึงเทคนิควิธีการสร้างงาน	3.57	.79
-	ให้ผู้เรียนบรรยายถึงเรื่องราวหรือเนื้อหาสาระที่ปรากฏในผลงาน	3.71	.76
-	ให้ผู้เรียนวิเคราะห์ถึงโครงสร้างทางการจัดองค์ประกอบศิลป์ของผลงาน	3.43	.98
-	ให้ผู้เรียนพิจารณาว่าผู้สร้างงานใช้หลักการใดในการจัดมูลฐานศิลปะ	3.71	1.11
-	ให้ผู้เรียนพิจารณาว่าศิลปินผู้สร้างหรือตัวผลงานนั้นมุ่งสะท้อนให้เกิดอารมณ์ความรู้สึก หรือความคิดต่างๆอย่างไร	3.86	.69
-	ให้ผู้เรียนใช้ภาษาเชิงอุปมาอุปไมย (เปรียบเทียบ) เพื่อตีความหรือแปลความหมายของสัญลักษณ์ในงานศิลปะที่อธิบายด้วยภาษารวมดาได้ยาก	3.29	.95
-	ให้ผู้เรียนประเมินความสำเร็จของผลงานโดยอาศัยหลักเกณฑ์ในการประเมิน	3.57	.98
-	ให้ผู้เรียนประเมินโดยการตรวจสอบถึงเจตนาในการสร้างงาน และผลลัพธ์ที่ได้	3.43	.98

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	X	S.D.
-	ให้ผู้เรียนตัดสินคุณค่าทางศิลปะและสุนทรียศาสตร์ของผลงานโดยการเปรียบเทียบกับผลงานชิ้นอื่นๆที่คล้ายคลึงกัน	3.29	.76
-	ให้ผู้เรียนหาเหตุผลสนับสนุนแนวความคิดในการวิจารณ์ของตน ว่าเพราะเหตุใดจึงวิจารณ์เช่นนั้น	4.29	.76
-	ให้ผู้เรียนพิจารณาเปรียบเทียบผลงานที่วิจารณ์กับผลงานทางประวัติศาสตร์ศิลป์	3.43	1.13
รวม		3.85	0.65

จากตารางที่ 5 พบว่าผลการวิเคราะห์ขั้นต้นดำเนินการสอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนโดยรวมพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$)

พิจารณารายข้อพบว่า กิจกรรมในชั้นดำเนินการสอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนที่อาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด คือการชี้แจงเรื่องวิธีสอนและการชี้แจงกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.71$) รองลงมา ได้แก่การชี้แจงจุดมุ่งหมายในการเรียนการสอน การชี้แจงเนื้อหาวิชา การชี้แจงสื่อการสอน การชี้แจงเกณฑ์การวัดประเมินผล ($\bar{X} = 4.57$) ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับต่ำสุดคือการสอนโดยใช้อินเทอร์เน็ต ($\bar{X} = 2.14$)

ตารางที่ 6 ค่ามัชฌิมเลขคณิต(\bar{X})และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปวิจารณ์จากอาจารย์ผู้สอนศิลปวิจารณ์ในชั้นดำเนินการสอนด้านสื่อการสอน

ข้อที่	ข้อความ	X	S.D.
ชั้นดำเนินการสอน			
ด้านสื่อการสอน			
1.	ท่านใช้สื่อหรือวัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอน	3.57	.79
2.	ท่านแจกเอกสารประกอบการสอนให้กับผู้เรียนทุกหัวข้อการบรรยาย	3.57	1.40
3.	ท่านมีตำราและหนังสืออื่นๆประกอบการสอน	4.14	.69
4.	ท่านใช้สื่อใดต่อไปนี้ประกอบการสอน		
-	ตำราและเอกสาร	4.43	.53
-	สไลด์ประกอบการบรรยาย	3.43	1.27
-	ภาพโปสเตอร์(แผ่นใส)	3.29	1.38
-	ภาพยนตร์	2.57	1.40
-	คอมพิวเตอร์	1.29	1.38
-	มัลติมีเดีย	1.29	.49
-	อินเตอร์เน็ต	1.86	.90
-	ผลงานจริง	3.57	1.40
5.	ท่านได้นำผลงานศิลปะดังต่อไปนี้มาใช้ในการนำเสนอสาระ ความรู้และประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน		
-	งานประณีตศิลป์	2.86	1.46
-	งานประยุกต์ศิลป์	2.71	1.25
-	ศิลปะร่วมสมัย	3.86	1.46
-	ศิลปะไทย	2.57	1.51
-	ศิลปะพื้นบ้าน	2.00	1.15
-	งานจิตรกรรม	4.14	.90

ตารางที่ 6(ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	X	S.D.
-	งานประติมากรรม	3.71	.95
-	ภาพพิมพ์	2.71	1.50
-	งานสถาปัตยกรรม	2.00	1.00
-	สื่อผสม	3.57	1.40
	รวม	3.01	0.45

จากตารางที่ 6 พบว่าผลการวิเคราะห์ชั้นดำเนินการสอน ด้านสื่อการสอนของอาจารย์ผู้สอนโดยรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.01$)

พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า กิจกรรมในชั้นดำเนินการสอน ด้านสื่อการสอนที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดคือการใช้ตำราและเอกสาร ($\bar{X} = 4.43$) รองลงมาได้แก่การใช้ผลงานจิตรกรรมมาเพื่อนำเสนอสาระความรู้และประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน ($\bar{X} = 4.14$) ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับต่ำสุดคือการใช้คอมพิวเตอร์และมัลติมีเดียประกอบการสอน ($\bar{X} = 1.29$)

ตารางที่ 7 ค่ามัชฌิมเลขคณิต(\bar{X})และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปวิจารณ์จากอาจารย์ผู้สอนศิลปวิจารณ์ในชั้นประเมินผล

ข้อที่	ข้อความ	X	S.D.
ชั้นการประเมินผล(การประเมินผล)			
1.	ท่านประเมินผลตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้	3.71	1.38
2.	ท่านประเมินผลโดยใช้หลัก		
-	อิงเกณฑ์	2.29	1.38
-	อิงกลุ่ม	2.71	1.25
-	อิงเกณฑ์และอิงกลุ่ม	4.00	1.41
3.	ท่านใช้กิจกรรมการประเมินผลดังต่อไปนี้		
-	การทดสอบ	3.29	1.25
-	รายงานหน้าชั้น	3.71	1.50
-	การทำรายงานเดี่ยว/กลุ่ม	3.86	1.35
-	การอภิปรายแสดงความคิดเห็น	3.86	1.22
-	การศึกษาค้นคว้า	3.43	1.27
3.	ท่านประเมินผลโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมิน	2.00	1.15
5.	ท่านประเมินผลในระหว่างเรียน	4.00	.82
6.	ท่านประเมินผลภายหลังจากที่เรียนจบแล้ว	3.00	1.53
7.	ท่านได้ประเมินว่าผู้เรียนมีความสามารถในการวิจารณ์หลังจากที่เรียนวิชานี้แล้ว	2.71	1.50
8.	ท่านประเมินผลโดยเน้นการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้าน		
-	ความรู้ทางด้านหลักและทฤษฎีการวิจารณ์	3.57	1.40
-	ความสามารถในการนำเสนอบทวิจารณ์	4.14	.69

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	X	S.D.
-	ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อให้เกิด ความเข้าใจ	4.00	.58
	รวม	3.39	.56

จากตารางที่ 7 พบว่าผลการวิเคราะห์ชั้นประเมินผลของอาจารย์ผู้สอนโดยรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$)

พิจารณารายข้อพบว่ากิจกรรมในชั้นประเมินผล ที่อาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดคือ การประเมินผลโดยเน้นการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านความสามารถในการนำเสนอบทวิจารณ์ ($\bar{X} = 4.14$) รองลงมาคือการประเมินโดยใช้หลักอิงเกณฑ์และอิงกลุ่มและการประเมินผลในช่วงระหว่างเรียน ($\bar{X} = 4.00$) ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับต่ำสุดคือการประเมินผลโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมิน ($\bar{X} = 2.00$)

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยรวมของค่ามัธยฐานเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปวิจารณ์จากอาจารย์ผู้สอนศิลปวิจารณ์

ข้อที่	ข้อความ	X	S.D.
1.	ขั้นเตรียมการสอน	3.86	.54
2.	ขั้นดำเนินการสอน ด้านหลักสูตร	4.00	.59
3.	ขั้นดำเนินการสอนด้านเนื้อหาวิชา	3.97	.22
4.	ขั้นดำเนินการสอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	3.85	.65
5.	ขั้นดำเนินการสอน ด้านสื่อการสอน	3.01	.45
6.	ขั้นประเมินผล	3.39	.56

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปวิจารณ์ ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

จากการวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่า เกือบทุกขั้นตอนของการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปวิจารณ์มีระดับความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์มาก ยกเว้นขั้นดำเนินการสอนด้านสื่อการสอนและขั้นประเมินผลที่มีระดับความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิดของอาจารย์ผู้สอน ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปวิจารณ์ จากแบบสอบถามปลายเปิดของผู้สอน

ความถี่

1. ข้อเสนอแนะขั้นเตรียมการสอน

- ผู้สอนควรเตรียมการสอนโดยการใช้ทฤษฎีต่างๆเป็นแนวทาง 2
- เน้นการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง 1
- ประยุกต์เนื้อหาจากการค้นคว้ามาใช้ในการสอน 1

	ความถี่
2. ข้อเสนอแนะชั้นดำเนินการสอนด้านหลักสูตร	
- ผู้สอนเห็นว่าหลักสูตรปัจจุบันค่อนข้างล้าสมัย	2
- ผู้สอนประยุกต์การสอนและเนื้อหาโดยเอาความสนใจของผู้เรียนเป็นหลัก	1
3. ข้อเสนอแนะชั้นดำเนินการสอนด้านเนื้อหา	
- เนื้อหาการสอนวิชาศิลปวิจารณ์เกี่ยวข้องกับเรื่อง ศิลปะหลังสมัยใหม่ สังคมศาสตร์ รัฐศาสตร์ การเมือง เศรษฐศาสตร์ ปรัชญา จิตวิทยา ศาสนา และบริบทของสังคมกับงานศิลปะ ฯลฯ	3
- เนื้อหาการสอนวิชาศิลปวิจารณ์เกี่ยวข้องกับทักษะในเรื่อง การเขียน(writing)	1
- เนื้อหาวิชาศิลปวิจารณ์ควรสัมพันธ์กับเรื่ององค์ประกอบศิลปะและมูลฐานศิลปะเพราะจะเป็นประโยชน์กับการวิจารณ์	1
- ผู้สอนใช้เนื้อหาการสอนตามทฤษฎีพร้อมยกตัวอย่างเป็นรูปธรรม	1
- เน้นเนื้อหาสอนวิชาศิลปวิจารณ์ทางด้านกระบวนการทัศนและการเชื่อมโยงองค์ความรู้	1
- เน้นเนื้อหาสอนวิชาศิลปวิจารณ์ทางการจับใจความวิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นต่อบทวิจารณ์มากกว่างานศิลปะ	1
4. ข้อเสนอแนะชั้นดำเนินการสอนด้านกิจกรรม	
- ให้นักศึกษาเป็นผู้กำหนดกิจกรรมและนำเสนอเป็นศูนย์กลางทางการเรียน โดยให้ค้นคว้าข้อมูลเพื่อนำมาถกเถียง	2
- เน้นการเปรียบเทียบบทวิจารณ์ของนักวิจารณ์หลายๆคนที่กล่าวถึงศิลปะชิ้นเดียวกัน	1
- วิพากษ์วิจารณ์ข้อเขียนจากบันทึกประจำวันให้นักศึกษาเขียนถึงสิ่งที่พบเห็นทุกวัน	1
- ให้ทำกิจกรรมการวิจารณ์เป็นรายบุคคล/กลุ่มและวิจารณ์ผลงานนั้น	1

ความถี่

5. ข้อเสนอแนะชั้นดำเนินการสอนด้านสื่อการสอน
- นำวรรณกรรม ศิลปะการแสดง และภาพยนตร์เพื่อ
การศึกษา มาใช้ในการสอน 2
 - ให้วิจารณ์จากสถานที่จริง(หอศิลป์ พิพิธภัณฑ์) 2
 - หาข้อมูลจากเว็บไซต์ 2
 - ให้ผู้เรียนศึกษาบทวิจารณ์ของนักวิจารณ์โดยเน้น
การวิจารณ์ที่เอกสารแทนงานศิลปะ 1
 - พังบรรยายจากศิลปิน เขียนบันทึกประจำวัน 1
6. ข้อเสนอแนะชั้นประเมินผล
- ประเมินทักษะการเขียนการแสดงความคิดเห็น
การถ่ายทอด การเรียบเรียง ความเข้าใจ ในแนว
คิดพื้นฐานของบทวิจารณ์ 3
 - ประเมินความสามารถในการวิเคราะห์เชื่อมโยง
องค์ความรู้ 2
 - ประเมินผลทางด้านจิตพิสัย 2
 - ประเมินความสามารถในการนำทฤษฎีไปใช้ 1
 - ประเมินความรู้ในเหตุการณ์ปัจจุบัน 1
 - ประเมินแง่มุมในการวิจารณ์ซึ่งพิเศษและแตกต่าง
จากทัศนคติโดยทั่วไป 1
 - มีการวิจารณ์งานวิจารณ์ของผู้เรียนเพื่อให้นำไปใช้
ปรับปรุงในการวิจารณ์ครั้งต่อไป 1

สรุปข้อเสนอแนะที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิดของอาจารย์ผู้สอน

ผู้สอนควรเตรียมการสอนโดยการใช้ทฤษฎีต่างๆเป็นแนวทางและเน้นการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ประยุกต์เนื้อหาจากการค้นคว้ามาใช้ในการสอน หลักสูตรปัจจุบันค่อนข้างล้าสมัยจึงควรประยุกต์การสอนและเนื้อหาโดยเอาความสนใจของผู้เรียนเป็นหลัก เนื้อหาการสอนวิชาศิลปวิจารณ์ไม่ได้เกี่ยวพันกับศาสตร์ทางด้านศิลปะแต่เพียงอย่างเดียวแต่ยังรวมถึงศาสตร์ทางด้านศิลปะหลังสมัยใหม่ สังคมศาสตร์ รัฐศาสตร์ การเมือง เศรษฐศาสตร์ ปรัชญา จิตวิทยา ศาสนา ฯลฯ ด้วยนอกจากนี้เนื้อหการสอนวิชาศิลปวิจารณ์เกี่ยวข้องกับทักษะในเรื่องการเขียน(writing)

ดำเนินการสอนด้านกิจกรรมควรให้นักศึกษาเป็นผู้กำหนดกิจกรรมและนำเสนอเป็นศูนย์กลางทางการเรียน โดยให้ค้นคว้าข้อมูลเพื่อนำมาถกเถียงอภิปรายหรือสัมมนา สื่อการสอนนอกจากผลงานทัศนศิลป์แล้ว ควรนำผลงานประเภทวรรณกรรม ศิลปะการแสดง และภาพยนตร์เพื่อการศึกษา มาใช้ในการสอน และสนับสนุนให้ผู้เรียนค้นคว้าหาข้อมูลจากเว็บไซต์ หรือให้วิจารณ์จากสถานที่จริง (หอศิลป์) การประเมินควรเน้นด้านทักษะการเขียนการแสดงความคิดเห็น การถ่ายทอด การเรียบเรียง ความเข้าใจ ในแนวคิดพื้นฐานของบทวิจารณ์ ความสามารถในการวิเคราะห์เชื่อมโยงองค์ความรู้

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การจัดการศึกษาการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาผู้เรียน
วิชาศิลปวิจารณ์

2. ข้อมูลเบื้องต้นของผู้เรียนวิชาศิลปวิจารณ์

ตารางที่ 9 จำนวนและค่าร้อยละของสถานภาพทั่วไปของผู้เรียนวิชาศิลปวิจารณ์

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	ความถี่	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	162	60.00
หญิง	108	40.00
2. อายุ		
19- 21 ปี	64	23.70
22- 24 ปี	180	66.7
25 ปีขึ้นไป	26	9.60
3. ระดับชั้น		
ปี 3	23	8.50
ปี 4	173	64.10
ปี 5	74	27.40
3.1 วิชาเอก		
จิตรกรรม	93	34.40
ประติมากรรม	32	11.90
ภาพพิมพ์	45	16.70
เซรามิกส์	21	7.80
ศิลปศึกษา	79	29.30
3.1 วิชาโท		
ไม่มี	149	55.20
มีวิชาโททางด้านศิลปะ	83	30.70
มีวิชาโทในสาขาที่ไม่ใช่ศิลปะ	38	14.10
4. หลักสูตรที่กำลังศึกษา		
ศิลปกรรมศาสตร์	191	70.70
ศิลปศึกษา	79	29.30

ตารางที่ 9(ต่อ)

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	ความถี่	ร้อยละ
5. สถาบันที่กำลังศึกษา		
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	51	18.90
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	29	10.70
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	56	20.70
มหาวิทยาลัยศิลปากร	45	16.70
มหาวิทยาลัยบูรพา	41	15.20
มหาวิทยาลัยขอนแก่น	48	17.80
6. ท่านผ่านการเรียนในรายวิชาใดมาบ้างดังต่อไปนี้		
จิตรกรรม (เรียน)	254	94.10
(ไม่ได้เรียน)	16	5.90
ประติมากรรม (เรียน)	242	89.60
(ไม่ได้เรียน)	28	10.40
ภาพพิมพ์ (เรียน)	239	88.50
(ไม่ได้เรียน)	31	11.50
การออกแบบ (เรียน)	188	69.60
(ไม่ได้เรียน)	82	30.40
สุนทรียศาสตร์ (เรียน)	248	91.90
(ไม่ได้เรียน)	22	8.10
ศิลปวิจารณ์ (เรียน)	270	100
(ไม่ได้เรียน)	0	0
ประวัติศาสตร์ศิลปะไทย (เรียน)	244	90.40
(ไม่ได้เรียน)	26	9.60
ประวัติศาสตร์ศิลปะตะวันตก (เรียน)	270	100
(ไม่ได้เรียน)	0	0
องค์ประกอบศิลป์ (เรียน)	254	94.10
(ไม่ได้เรียน)	16	5.90

ตารางที่ 9(ต่อ)

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม		ความถี่	ร้อยละ
ศิลปะพื้นบ้าน	(เรียน)	213	78.90
	(ไม่ได้เรียน)	57	21.10
ประยุกต์ศิลป์	(เรียน)	88	32.60
	(ไม่ได้เรียน)	182	67.40
ศิลปนิยาม	(เรียน)	152	56.30
	(ไม่ได้เรียน)	118	43.70
สุนทรียศึกษาและศิลปวิจารณ์	(เรียน)	219	81.10
	(ไม่เรียน)	51	18.90

จากตารางที่ 9 สามารถวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของผู้เรียนวิชาศิลปวิจารณ์ ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยได้ดังนี้

เพศ จากกลุ่มประชากรจำนวนทั้งหมด 270 คน ร้อยละ 60 เป็นเพศชาย และร้อยละ 40 เป็นเพศหญิง

อายุ ผู้เรียนส่วนมากมีอายุอยู่ในระหว่าง 22-24 ปี คิดเป็นร้อยละ 66.7 รองลงมาได้แก่อายุระหว่าง 19- 21 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.7 และอายุมากกว่า 25 ปีขึ้นไป ร้อยละ 9.6

ระดับชั้นที่กำลังศึกษา ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาในระดับชั้นปี 4 มีจำนวนทั้งสิ้นร้อยละ 64.1 รองลงมาได้แก่นักศึกษาชั้นปี 5 คิดเป็นร้อยละ 27.4 น้อยที่สุดได้แก่นักศึกษาชั้นปี 3 คิดเป็นร้อยละ 8.5

สาขาวิชาที่กำลังศึกษา มีนักศึกษาในสาขาจิตรกรรม จำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 34.4 รองลงไปได้แก่นักศึกษาที่กำลังเรียนสาขาศิลปศึกษามีจำนวนทั้งสิ้น ร้อยละ 29.3 สาขาวิชาภาพพิมพ์ คิดเป็นร้อยละ 16.7 สาขาวิชาประติมากรรมคิดเป็นร้อยละ 11.9 และสาขาวิชาเซรามิกส์มีจำนวนน้อยสุดคิดเป็นร้อยละ 7.8 ด้านวิชาโทพบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้เรียนวิชาโทมีจำนวนทั้งสิ้น ร้อยละ 55.2 รองลงมาคือนักศึกษาที่เรียนวิชาโททางด้านศิลปะ คิดเป็นร้อยละ 30.7 นักศึกษาที่เรียนวิชาโทในสาขาอื่นๆ ที่ไม่ใช่ด้านศิลปะคิดเป็นร้อยละ 14.4

หลักสูตรที่กำลังศึกษา ผู้เรียนส่วนมากเป็นนิสิต- นักศึกษาในหลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์ มีจำนวนร้อยละ 70.7 ส่วนนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษาคิดเป็นร้อยละ 29.3

สถาบันที่กำลังศึกษา ผู้เรียนที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลในครั้งนี้ จำนวนผู้เรียนในมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 20.7 ลำดับรองลงมาได้แก่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีจำนวนทั้งสิ้นร้อยละ 18.9 มหาวิทยาลัยขอนแก่นร้อยละ 17.8 มหาวิทยาลัยศิลปากรร้อยละ 16.7 มหาวิทยาลัยบูรพา ร้อยละ 15.2 และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ร้อยละ 10.7

สำหรับรายวิชาที่เป็นบริบทของศิลปวิจารณ์ กลุ่มผู้เรียนที่ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลได้ผ่านการเรียนในรายวิชาต่าง ๆ ดังนี้ วิชาจิตกรรม มีผู้เรียนวิชานี้คิดเป็นร้อยละ 94.1 ผู้ไม่ได้เรียนวิชานี้คิดเป็นร้อยละ 5.9 วิชาประติมากรรมมีผู้ผ่านการเรียนร้อยละ 89.6 ผู้ไม่ได้เรียนคิดเป็นร้อยละ 10.4 วิชาภาพพิมพ์มีผู้เรียนวิชานี้คิดเป็นร้อยละ 88.5 ผู้ไม่ได้เรียนร้อยละ 11.5 วิชาการออกแบบมีผู้เรียนวิชานี้คิดเป็นร้อยละ 69.6 ผู้ไม่ได้เรียนร้อยละ 30.4 วิชาสุนทรียศาสตร์/สุนทรียศึกษามีผู้เรียนวิชานี้ร้อยละ 91.9 ผู้ไม่ได้เรียนร้อยละ 8.1 วิชาศิลปวิจารณ์มีผู้เรียนวิชานี้ร้อยละ 100 ผู้ไม่ได้เรียนร้อยละ 0 วิชาประวัติศาสตร์ศิลปะไทยมีผู้เรียนวิชานี้ร้อยละ 90.4 ผู้ไม่ได้เรียนร้อยละ 9.6 ประวัติศาสตร์ศิลปะตะวันตกมีผู้เรียนวิชานี้ร้อยละ 100 ผู้ไม่ได้เรียนร้อยละ 0 องค์ประกอบศิลป์มีผู้เรียนวิชานี้ร้อยละ 94.1 ผู้ไม่ได้เรียนร้อยละ 5.9 ศิลปะพื้นบ้านมีผู้เรียนวิชานี้ร้อยละ 78.9 ผู้ไม่ได้เรียนร้อยละ 21.1 ประยุกต์ศิลป์มีผู้เรียนวิชานี้ร้อยละ 32.6 ผู้ไม่ได้เรียนร้อยละ 67.4 ศิลปะนิยมมีผู้เรียนวิชานี้ร้อยละ 56.3 ผู้ไม่ได้เรียนร้อยละ 43.7 สุนทรียศึกษาและศิลปวิจารณ์มีผู้เรียนวิชานี้ร้อยละ 81.1 ผู้ไม่ได้เรียนร้อยละ 18.9

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปะวิจารณ์ของผู้เรียน ตารางที่ 10 ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนวิชาศิลปะวิจารณ์จากผู้เรียนวิชาศิลปะวิจารณ์ในด้านก่อนทำการสอน

ข้อที่	ข้อความ	X	S.D.
กิจกรรมการเรียนวิชาศิลปะวิจารณ์			
ด้านก่อนทำการสอน			
1.	ผู้สอนชี้แจงประมวลลักษณะรายวิชาก่อนทำการสอนในเรื่องต่อไปนี้		
-	จุดมุ่งหมาย	3.76	.78
-	เนื้อหาวิชา	3.81	.85
-	วิธีสอน	3.52	.89
-	กิจกรรมการเรียนการสอน	3.53	.90
-	สื่อการสอน	3.75	.86
-	เกณฑ์การประเมินผล	3.56	.90
	รวม	3.65	.69

จากตารางที่ 10 พบว่าผลการวิเคราะห์ด้านก่อนทำการสอนของผู้เรียน โดยส่วนรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$)

พิจารณารายข้อพบว่า กิจกรรมด้านก่อนทำการสอน ที่ผู้เรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด คือการชี้แจงเนื้อหาวิชาแก่ผู้เรียน ($\bar{X} = 3.81$) รองลงมาคือการชี้แจงถึงจุดมุ่งหมายในการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.76$) ข้อที่มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับต่ำสุดคือการชี้แจงถึงวิธีสอน ($\bar{X} = 3.52$)

ตารางที่ 11 ค่ามัชฌิมเลขคณิต(\bar{X})และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)ของความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนวิชาศิลปวิจารณ์จากผู้เรียนวิชาศิลปวิจารณ์ในด้านเกี่ยวกับวิธีสอน

ข้อที่	ข้อความ	X	S.D.
ด้านเกี่ยวกับวิธีสอน			
2.	ผู้สอนสอนศิลปวิจารณ์สอดคล้องตามลักษณะรายวิชาของหลักสูตรที่กำหนดไว้	3.76	.84
3.	ผู้สอนสอนเนื้อหาครอบคลุมตามหลักสูตรที่กำหนดไว้	3.78	.80
4.	ผู้สอนได้ทดสอบความรู้พื้นฐานผู้เรียนก่อนสอน	3.02	1.04
5.	ผู้สอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียน	2.95	1.12
6.	ผู้สอนให้หลักการเพียงพอแก่การนำไปใช้ในการวิจารณ์	3.53	.88
7.	ผู้สอนให้เนื้อหาด้านอื่นๆนอกเหนือจากหลักสูตร	3.49	.89
8.	ผู้สอนใช้หลักการและทฤษฎีรองรับในการสอน	3.75	.72
9.	ผู้สอนใช้หลายทฤษฎีในการสอน	3.55	.82
10.	ผู้สอนนำทฤษฎีของนักวิจารณ์ท่านอื่นๆมาใช้ในการสอน	3.50	.94
รวม		3.48	.61

จากตารางที่ 11 พบว่าผลการวิเคราะห์ด้านเกี่ยวกับวิธีสอนของผู้เรียนโดยส่วนรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง($\bar{X} = 3.48$)

พิจารณารายข้อพบว่า กิจกรรมด้านเกี่ยวกับวิธีสอนที่ผู้เรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดคือ ผู้สอนสอนครอบคลุมตามหลักสูตรที่กำหนดไว้($\bar{X} = 3.78$) รองลงมาได้แก่ผู้สอนสอนศิลปวิจารณ์สอดคล้องตามลักษณะรายวิชาของหลักสูตรที่กำหนดไว้($\bar{X} = 3.76$) ข้อที่มี

ความคิดเห็นอยู่ในระดับต่ำที่สุดคือผู้สอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียน มีระดับความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ($\bar{X} = 2.95$)

ตารางที่ 12 ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนวิชาศิลปวิจารณ์จากผู้เรียนวิชาศิลปวิจารณ์ในด้านเกี่ยวกับเนื้อหา

ข้อที่	ข้อความ	X	S.D.
ด้านเกี่ยวกับเนื้อหา			
11.	ผู้สอนสอนเนื้อหาวิชาโดยเน้นในเรื่องต่อไปนี้		
-	ประวัติ ความเป็นมา และโครงสร้างของผลงาน	3.60	.91
-	หลักการและทฤษฎีของศิลปะ	3.83	.85
-	เป้าหมายและแนวคิดในการวิจารณ์	3.86	.88
-	หลักและทฤษฎีการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปกรรม	3.88	.86
-	การวิเคราะห์เนื้อหาโครงสร้างบทวิจารณ์และ/หรือผลงานจากนักวิจารณ์	3.65	.94
-	การนำเสนอบทวิจารณ์โดยการพูดหรือเขียน	3.78	.92
-	การวิจารณ์ในเชิงวิชาการ	3.60	.90
-	ขอบเขตและจริยธรรมการวิจารณ์	3.35	.94
	รวม	3.68	.66

จากตารางที่ 12 พบว่าผลการวิเคราะห์ด้านเนื้อหาของผู้เรียนโดยส่วนรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$)

พิจารณารายข้อพบว่า กิจกรรมด้านเกี่ยวกับเนื้อหา ที่ผู้เรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดคือผู้สอนสอนเนื้อหาด้านหลักและทฤษฎีการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปกรรม ($\bar{X} = 3.88$) รองลงมาได้แก่ผู้สอนสอนเนื้อหาด้านเป้าหมายและแนวคิดในการวิจารณ์ ($\bar{X} = 3.86$)

ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับต่ำสุดคือการสอนเนื้อหาเรื่องขอบเขตและจริยธรรมการวิจารณ์
($\bar{X} = 3.35$)

ตารางที่ 13 ค่ามัธยฐานเลขคณิต(\bar{X})และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)ของความคิดเห็นเกี่ยวกับ
กิจกรรมการเรียนวิชาศิลปะวิจารณ์จากผู้เรียนวิชาศิลปะวิจารณ์ในด้านการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการ
ปฏิบัติกิจกรรม

ข้อที่	ข้อความ	X	S.D.
ด้านการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติ กิจกรรม			
12.	ผู้สอนมีเอกสารแจกประกอบการสอนทุกหัว ข้อการสอน	3.14	1.10
13.	ผู้สอนแนะนำหนังสือ ตำราและเอกสารเพื่อ การค้นคว้า	3.44	.99
14.	ผู้สอนให้ท่านได้ปฏิบัติกิจกรรมการวิจารณ์ ศิลปะดังต่อไปนี้		
-	ผู้สอนให้ท่านได้เห็นหรือรับรู้งานศิลปะ หลายๆรูปแบบ วิธีการหลายๆวิธี เพื่อให้ เกิดการรับรู้ทางคุณสมบัติที่หลากหลาย	3.89	.94
-	ผู้สอนให้ท่านวิจารณ์โดยบรรยายถึงมูล ฐานศิลปะที่ปรากฏในผลงานรวมถึง เทคนิควิธีการสร้างงาน	3.81	.95
-	ผู้สอนให้ท่านวิจารณ์โดยบรรยายถึง เรื่องราวหรือเนื้อหาสาระที่ปรากฏในผล งาน	3.86	.78
-	ผู้สอนให้ท่านวิเคราะห์ถึงโครงสร้างทาง การจัดองค์ประกอบศิลป์ของผลงาน	3.71	.87

ตารางที่ 13(ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	X	S.D.
-	ผู้สอนให้ท่านพิจารณาว่าพิจารณาว่าผู้ สร้างงานใช้หลักการใดในการจัดมูล ฐานทางทัศนศิลป์	3.64	.88
-	ผู้สอนให้ท่านพิจารณาว่าศิลปินผู้สร้าง หรือตัวผลงานนั้นมุ่งสะท้อนให้เกิด อารมณ์ ความรู้สึก หรือความคิดต่างๆ อย่างไร	3.85	.82
-	ผู้สอนให้ท่านใช้ภาษาเชิงอุปมาอุปไมย (เปรียบเทียบ) เพื่อตีความหรือแปล ความหมายของสัญลักษณ์ในงานศิลปะ ขึ้นที่อธิบายด้วยภาษาธรรมดาได้ยาก	3.51	.97
-	ผู้สอนให้ท่านตัดสินหรือประเมินความ สำเร็จของผลงานศิลปะโดยอาศัยหลัก เกณฑ์ในการประเมิน	3.61	.82
-	ผู้สอนให้ท่านตัดสินหรือประเมินผลงาน ศิลปะโดยการตรวจสอบถึงเจตนาใน การสร้างงาน และผลลัพธ์ที่ได้	3.63	.83
-	ผู้สอนให้ท่านประเมินคุณค่าทางศิลปะ และสุนทรียศาสตร์ของผลงานโดยการ เปรียบเทียบกับผลงานชิ้นอื่นๆที่ คล้ายคลึงกัน	3.47	.94
-	ผู้สอนให้ท่านหาเหตุผลสนับสนุนแนว ความคิดในการวิจารณ์ของตน ว่าเพราะ เหตุใดท่านจึงวิจารณ์เช่นนั้น	3.80	.86

ตารางที่ 13(ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	X	S.D.
	ผู้สอนให้ท่านพิจารณาเปรียบเทียบผลงานศิลปะที่วิจารณ์กับผลงานทางประวัติศาสตร์ศิลป์อื่นๆ	3.49	.87
	รวม	3.63	.61

จากตารางที่ 13 พบว่าผลการวิเคราะห์ด้านการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรม ของผู้เรียนโดยส่วนรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$)

พิจารณารายข้อพบว่า กิจกรรมด้านการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรม ที่ผู้เรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดคือ ผู้สอนให้ผู้เรียนได้เห็นหรือรับรู้งานศิลปะหลายๆรูปแบบ วิธีการหลายๆวิธี เพื่อให้เกิดการรับรู้ทางคุณสมบัติที่หลากหลาย ($\bar{X} = 3.89$) รองลงมาได้แก่ผู้สอนให้ผู้เรียนวิจารณ์โดยบรรยายถึงเรื่องราวหรือเนื้อหาสาระที่ปรากฏในผลงาน ($\bar{X} = 3.86$) ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับต่ำสุดคือผู้สอนมีเอกสารแจกประกอบการสอนทุกหัวข้อการสอน ($\bar{X} = 3.14$)

ตารางที่ 14 ค่ามัชฌิมเลขคณิต(\bar{X})และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)ของความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนวิชาศิลปะวิจารณ์จากผู้เรียนวิชาศิลปะวิจารณ์ในด้านการใช้วิธีสอน

ข้อที่	ข้อความ	X	S.D.
ด้านการใช้วิธีสอน			
15.	ผู้สอนมีวิธีการสอนที่น่าสนใจ	3.33	.98
16.	ผู้สอนใช้วิธีสอนดังต่อไปนี้		
-	การสอนแบบบรรยาย	3.84	.91
-	การสอนแบบอภิปราย	3.38	1.03
-	การสอนแบบให้ผู้เรียนค้นหาคำตอบด้วยตนเอง(Inquiry)	3.56	1.02
-	การสอนแบบฝึกปฏิบัติการวิจารณ์	3.72	1.10
-	การสอนโดยใช้อินเทอร์เน็ต	1.89	1.17
	รวม	3.28	.66

จากตารางที่ 14 พบว่าผลการวิเคราะห์ด้านการใช้วิธีสอนของผู้เรียนโดยส่วนรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง($\bar{X} = 3.28$)

พิจารณารายข้อพบว่า กิจกรรมด้านการใช้วิธีสอน ที่ผู้เรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดคือ ผู้สอนใช้วิธีสอนแบบบรรยาย($\bar{X} = 3.84$) รองลงมาได้แก่การใช้วิธีสอนแบบฝึกปฏิบัติการวิจารณ์($\bar{X} = 3.72$) ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับต่ำสุดคือการสอนโดยใช้อินเทอร์เน็ต($\bar{X} = 1.89$)

ตารางที่ 15 ค่ามัชฌิมเลขคณิต(\bar{X})และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)ของความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนวิชาศิลปะวิจารณ์จากผู้เรียนวิชาศิลปะวิจารณ์ในด้านการใช้สื่อประกอบการสอน

ข้อที่	ข้อความ	X	S.D.
ด้านการใช้สื่อประกอบการสอน			
17. ผู้สอนใช้สื่อการสอนดังต่อไปนี้			
-	ตำราและเอกสาร	3.58	.97
-	สไลด์ประกอบคำบรรยาย	3.57	1.15
-	ภาพโปร่งแสง(แผ่นใส)	3.35	1.21
-	ภาพยนตร์	2.34	1.22
-	คอมพิวเตอร์	1.77	1.04
-	มัลติมีเดีย	2.04	1.18
-	อินเทอร์เน็ต	1.78	1.04
-	ผลงานจริง	2.96	1.43
18. ผู้สอนได้นำผลงานศิลปะต่อไปนี้มาใช้ใน			
เสนอสาระ ความรู้ และประสบการณ์			
-	งานประณีตศิลป์	2.60	1.22
-	งานประยุกต์ศิลป์	2.62	1.16
-	งานศิลปะร่วมสมัย	3.85	1.01
-	งานศิลปะไทย	2.82	1.16
-	งานศิลปะพื้นบ้าน	2.60	1.15
-	งานจิตรกรรม	3.93	.96
-	งานประติมากรรม	3.47	1.09
-	งานภาพพิมพ์	3.28	1.14
-	งานสถาปัตยกรรม	2.50	1.16
-	สื่อผสม	3.20	1.23
รวม		2.90	.64

จากตารางที่ 15 พบว่าผลการวิเคราะห์ด้านการใช้สื่อประกอบการสอนของผู้เรียนโดยส่วนรวมมีความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ($\bar{X} = 2.90$)

พิจารณารายข้อพบว่ากิจกรรมด้านการใช้สื่อประกอบการสอน ที่ผู้เรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดคือ ผู้สอนใช้สื่อประเภทงานจิตรกรรม ($\bar{X} = 3.93$) รองลงมาได้แก่การใช้ผลงานศิลปะร่วมสมัยมีระดับการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มาก ($\bar{X} = 3.85$) ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับต่ำสุดคือการใช้สื่อคอมพิวเตอร์ ($\bar{X} = 1.77$)

ตารางที่ 16 ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนวิชาศิลปะวิจารณ์จากผู้เรียนวิชาศิลปะวิจารณ์ในด้านการประเมินผลทางการสอน

ข้อที่	ข้อความ	X	S.D.
ด้านการประเมินผลทางการสอน			
19.	ผู้สอนประเมินผลตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้	3.48	1.04
20.	ผู้สอนประเมินผลโดย		
-	อิงเกณฑ์	3.06	1.26
-	อิงกลุ่ม	2.87	1.24
-	อิงเกณฑ์และอิงกลุ่ม	3.02	1.18
21.	ผู้สอนใช้การประเมินผลโดย		
-	การทดสอบ	3.45	1.19
-	การทำรายงาน	3.60	1.18
-	การรายงานหน้าชั้น	3.24	1.29
-	การอภิปรายแสดงความคิดเห็น	3.55	1.14
-	การศึกษาค้นคว้า	3.41	1.17
22.	ผู้สอนมีการประเมินผลที่สม่ำเสมอในระหว่างเรียน	3.45	.98
23.	ผู้สอนมีการประเมินผลเมื่อเรียนจบแล้ว	3.68	1.01

ตารางที่ 16(ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	X	S.D.
24.	ผู้สอนใช้การประเมินที่ทำให้รู้ได้ว่าผู้เรียนมีความสามารถในการวิจารณ์ได้จริง	3.57	.93
25.	ผู้สอนนำผลที่ได้จากการประเมินมาใช้ปรับปรุงการเรียนการสอน	3.39	1.01
	รวม	3.37	.63

จากตารางที่ 16 พบว่าผลการวิเคราะห์ด้านการประเมินผลทางการสอน ของผู้เรียนโดยส่วนรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.37$)

พิจารณารายข้อพบว่ากิจกรรมด้านการประเมินผล ที่ผู้เรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดคือ การประเมินผลเมื่อเรียนจบแล้ว ($\bar{X} = 3.68$) รองลงมาคือการประเมินผลโดยให้ผู้เรียนทำรายงาน ($\bar{X} = 3.60$) ข้อที่มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับต่ำสุดคือการประเมินผลโดยวิธีอิงกลุ่ม ($\bar{X} = 2.87$)

ตารางที่ 17 ค่าเฉลี่ยรวมของค่ามัชฌิมเลขคณิต(\bar{X})และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)ของความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนวิชาศิลปวิจารณ์จากผู้เรียนวิชาศิลปวิจารณ์ในด้านก่อนทำการสอน

ข้อที่	ข้อความ	X	S.D.
กิจกรรมการเรียนการสอนวิชาศิลปวิจารณ์			
1.	ด้านก่อนทำการสอน	3.65	.69
2.	ด้านเกี่ยวกับวิธีสอน	3.48	.61
3.	ด้านเกี่ยวกับเนื้อหา	3.69	.66
4.	ด้านการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรม	3.63	.61
5.	การใช้วิธีสอน	3.28	.66
6.	การใช้สื่อประกอบการสอน	2.90	.64
7.	การประเมินผลการสอน	3.37	.63

จากตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการเรียนการสอนวิชาศิลปวิจารณ์ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยของผู้เรียน

พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า กิจกรรมการเรียนการสอนวิชาศิลปวิจารณ์มีระดับความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์มาก ได้แก่กิจกรรมในด้านก่อนทำการสอน ด้านเกี่ยวกับเนื้อหา และด้านการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรม กิจกรรมการเรียนการสอนวิชาศิลปวิจารณ์มีระดับความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ได้แก่ด้านเกี่ยวกับวิธีสอน ด้านการใช้วิธีสอน ด้านการใช้สื่อประกอบการสอนและด้านการประเมินผลการสอน

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิดของผู้เรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะการจัดการเรียนการสอนศิลปวิจารณ์ สามารถจำแนกข้อ
เสนอแนะออกเป็น 2 กลุ่มได้แก่ ปัญหาในการเรียนการสอนและความต้องการ

ความถี่

1. ปัญหาในการเรียนการสอน

- ครูผู้สอนไม่ค่อยมีเวลาเนื่องจากมีภาระอื่น 4
- ครูผู้สอนไม่ให้ข้อมูลป้อนกลับงานวิจารณ์ของผู้เรียนทำให้ผู้
เรียนไม่ได้รับความรู้เพิ่มเติม 3
- ผู้เรียนไม่ทราบหลักเกณฑ์การประเมินผลของผู้สอน 3
- ครูผู้สอนขาดความรู้ในเนื้อหาวิชา 2
- เป็นวิชาที่ไม่มีอะไรน่าสนใจ 1

2. ความต้องการในการเรียนการสอน

- ต้องการมีบทบาทในการอภิปรายหรือนำเสนอความคิดมาก
กว่าฟังผู้สอนบรรยาย 16
- ต้องการเรียนรู้ทฤษฎีทางการวิจารณ์ที่หลากหลายเพื่อจะ
เลือกใช้ในการวิจารณ์ได้อย่างเหมาะสม 7
- ต้องการสื่อที่น่าสนใจและมีความหลากหลาย 7
- ต้องการคำแนะนำแหล่งค้นคว้าหาความรู้จากผู้สอน 6
- ต้องการเนื้อหามากกว่าที่มีในหลักสูตรและมีความทันสมัย
และน่าสนใจ 5
- ต้องการความรู้ในศิลปะสมัยใหม่ – ศิลปะหลังสมัยใหม่ 2
- ต้องการเนื้อหาที่ครอบคลุมความรู้ในสาขาอื่น เพราะมีความ
น่าสนใจ 1
- ต้องการแสดงออกทางความคิดอย่างอิสระไม่ต้องการการ
วิจารณ์ที่เน้นทฤษฎี 1
- ต้องการศิลปิน นักวิจารณ์ร่วมอภิปรายในชั้นเรียน 1
- ต้องการให้จำนวนผู้เรียนน้อยกว่าที่เป็นอยู่ เพราะหาก
จำนวนผู้เรียนมากเกินไปจะแสดงความคิดเห็นได้ไม่ทั่วถึง 1

สรุปข้อเสนอแนะที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิดของผู้เรียน

ผู้เรียนต้องการมีบทบาทในการอภิปรายหรือนำเสนอความคิดมากกว่าฟังผู้สอนบรรยาย ต้องการเรียนรู้ทฤษฎีทางการวิจารณ์ที่หลากหลายเพื่อจะเลือกใช้ในการวิจารณ์ได้อย่างเหมาะสม ต้องการสื่อที่น่าสนใจและมีความหลากหลาย ต้องการเนื้อหามากกว่าที่มีในหลักสูตรและมีความทันสมัยและน่าสนใจและต้องการคำแนะนำแหล่งค้นคว้าหาความรู้จากผู้สอน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปวิจารณ์

1. ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการสอนศิลปวิจารณ์ในระดับอุดมศึกษาอย่างไร

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1

เห็นว่าทั้งหลักสูตร นักศึกษาและบุคคลที่เกี่ยวข้องให้ความสำคัญกับวิชานี้น้อย พื้นฐานผู้เรียนที่มาเรียนในรายวิชานี้มีลักษณะก้าวกระโดด ขาดความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์ และแนวคิดเกี่ยวกับศิลปะร่วมสมัย ทำให้เป็นอุปสรรคในการสอน เพราะการวิจารณ์ศิลปะในปัจจุบันไม่ได้พูดถึงสุนทรียศาสตร์แต่เพียงอย่างเดียวแต่รวมถึงความรู้ในศาสตร์สาขาอื่นนอกเหนือจากศิลปะด้วย เช่น สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ จิตวิทยา ในการสอนจึงต้องพิจารณาถึงสิ่งเหล่านี้ นอกจากนี้บุคคลที่สอนควรมีประสบการณ์ด้านการวิจารณ์จริงๆ ไม่ใช่จบอะไรมาก็สามารถสอนวิชานี้ได้ ทั้งยังต้องมีความรู้ในองค์รวมทางศิลปะ และความรู้ทางทฤษฎีในการวิจารณ์ศิลปะด้วย

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2

เห็นว่า วิชาศิลปวิจารณ์เป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกับการคิดวิเคราะห์ การถ่ายทอดด้วยภาษา โดยการพูดและการเขียน เป็นวิชาที่ช่วยสร้างศักยภาพเชิงวิเคราะห์เป็นอย่างสูง ซึ่งจำเป็นอย่างมากในระดับอุดมศึกษาซึ่งเป็นระดับที่มุ่งสู่วิชาชีพ ในระดับอื่นจะไม่เน้นเท่านี้ ปัญหาของวิชานี้คือ วัฒนธรรมคนไทยไม่ชอบการวิจารณ์ การนำเข้ามาในหลักสูตรในระยะแรกเป็นเรื่องยาก เนื่องจากคนไม่สนใจคิดว่าเป็นการพูดเพื่อเจ้อ เพราะการเรียนการสอนของเรามักเน้นกันแต่การปฏิบัติ นอกจากนี้ยังหาคนสอนยาก คนสอนต้องเป็นนักคิดวิเคราะห์และเป็นนักปฏิบัติ การปฏิบัติเป็นเป็นสิ่งสำคัญของการเป็นนักวิจารณ์

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3

เห็นว่า วิชาศิลปวิจารณ์มีความจำเป็น เนื่องจากหากไม่มีรายวิชานี้ความเข้าใจในศิลปะของผู้เรียนจะน้อยลง และการพัฒนาผลงานศิลปะของนักเรียน นักศึกษาก็จะไม่พัฒนา การวิจารณ์แบ่งออกได้เป็น 3 ระดับ คือ 1. วิจารณ์เชิงแนะนำเช่นบทวิจารณ์ในหนังสือพิมพ์ นิตยสารต่างๆ 2. วิจารณ์เชิงสตูดิโอ เช่นการวิจารณ์ในมหาวิทยาลัย หรือวิจารณ์ผลงานของผู้เรียนศิลปะ 3. วิจารณ์แบบมืออาชีพ ซึ่งเป็นการวิจารณ์ที่ลึกซึ้ง มีรายละเอียดทุกแง่มุม นักวิจารณ์ประเภทนี้จะอยู่ประจำตามหอศิลป์ การวิจารณ์ในประเทศไทยส่วนใหญ่แล้วเป็นการวิจารณ์ในระดับสตูดิโอหรือในห้องเรียนเนื่องจากการวิจารณ์ในห้องเรียนสามารถปฏิบัติได้ การวิจารณ์ประเภทอื่นๆมักมีปัญหากจากตัวศิลปินที่ไม่ยอมรับคำวิจารณ์

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4

เห็นว่าวัฒนธรรมการวิจารณ์ในบ้านเราไม่มี เพราะศิลปินมักรับการวิจารณ์ไม่ค่อยได้ โดยเฉพาะศิลปินที่ยังมีชีวิต ทำให้ไม่เกิดการวิจารณ์จริงจัง มีแต่แนะนำ การวิจารณ์ถูกจำกัดอยู่ในแวดวง

วงการศึกษาศิลปะตามมหาวิทยาลัย การวิจารณ์ในระบบการศึกษาเป็นสิ่งจำเป็น เพราะจะช่วยให้เด็กเปิดใจกว้างมากขึ้น ยอมรับความคิดเห็นมากขึ้น คนที่จะวิจารณ์อย่างเป็นวิชาการต้องผ่านการเรียน การศึกษา ต้องมีหลักเกณฑ์ วิจารณ์มีหลายระดับ ตั้งแต่ขั้นแนะนำไปจนถึงขั้นตัดสิน การวิจารณ์ถึงขั้นตัดสินเป็นสิ่งที่ยากในสังคมไทยเพราะไม่ยอมรับ ผู้วิจารณ์จำเป็นต้องมีพื้นฐานการศึกษามากพอควรจึงจะได้รับการยอมรับ ไม่อย่างนั้นจะเป็นแค่วิพากษ์วิจารณ์ การวิจารณ์ช่วยให้ศิลปินมีพัฒนาการด้านการทำงาน การทำงานศิลปะในปัจจุบันเป็นเรื่องสมองมากกว่าทักษะ วงการวิจารณ์ในบ้านเราต้องเริ่มมาจากในสถาบันการศึกษาให้ระบบการศึกษาปลูกฝังการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ปัญหาสำคัญของการศึกษาด้านนี้ในปัจจุบันก็คือความรู้ที่ไม่พอของผู้เขียนตำราเป็นปัญหาของการนำเสนอทางสื่อมวลชนจึงน่าจะมีการพัฒนาการเรียนการสอนด้านนี้กันอย่างจริงจัง

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 5

เห็นว่าการเรียนการสอนศิลปวิจารณ์ในระดับอุดมศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะวิชานี้เป็นผลสรุปรวมของความรู้ในวิชาทางด้านศิลปะทุกอย่าง และผู้วิจารณ์ยังเป็นเครื่องมือสื่อสารระหว่างศิลปินกับผู้ชมงานหรือระหว่างศิลปินกับประชาชน ก่อให้เกิดความคิดให้สร้างสรรค์งาน และก่อให้เกิดการสร้างสรรค์ทางความคิดซึ่งจะได้จากการถกเถียงแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 6

เห็นว่า เป็นวิชาที่หลักสูตรไม่ค่อยเห็นความสำคัญ ให้ความสำคัญกับวิชานี้น้อย ผู้สอนและผู้เรียนที่มุ่งทางด้านนี้ก็มีน้อยส่วนใหญ่จะเน้นที่การปฏิบัติงานมากกว่า การวิจารณ์ควรใช้วิชาการ ใช้ศาสตร์เข้ามาจับ ปัญหาในการเรียนการสอนคือหาตัวอย่างงานวิจารณ์ดีๆจากในประเทศไม่ค่อยได้ เพราะผู้วิจารณ์วิจารณ์กันแบบไม่มีทฤษฎีไม่ค่อยใช้วิชาการ จึงทำให้วิชานี้ลำบากสำหรับการพัฒนา

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าการสอนศิลปวิจารณ์ในระดับอุดมศึกษามีความจำเป็นอย่างยิ่งในระดับอุดมศึกษา เพราะวิชาศิลปวิจารณ์เป็นวิชาที่ช่วยสร้างศักยภาพเชิงวิเคราะห์ของผู้เรียนเป็นอย่างสูง นอกจากนี้การวิจารณ์จะก่อให้เกิดการสร้างสรรค์ทางความคิดซึ่งจะได้จากการถกเถียงแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ช่วยให้ผู้เรียนเปิดใจกว้างยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นมากขึ้น และช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านการทำงานสูงขึ้น แม้วิชาศิลปวิจารณ์จะมีความสำคัญตามที่ได้กล่าวมา แต่ในการเรียนการสอนก็ยังมีอุปสรรคอยู่หลายประการเช่น หลักสูตรให้ความสำคัญกับรายวิชานี้น้อย ครูผู้สอนและผู้เรียนไม่เห็นความสำคัญของวิชานี้มากเท่าวิชาปฏิบัติ ผู้สอนและผู้เรียนยังขาดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของวิชา ทั้งเนื้อหาของวิชาศิลปวิจารณ์เองและเนื้อหาของวิชาในศาสตร์สาขาอื่นๆที่จำเป็นต่อการวิจารณ์

2. วัตถุประสงค์ในการสอนศิลปะวิจารณ์ควรมุ่งให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์ด้านใด

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1

เห็นว่าวัตถุประสงค์ในการสอนวิชาศิลปะวิจารณ์คือเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจกระบวนการทำงานศิลปะ เพราะงานศิลปะคือบันทึกของสังคม ให้เข้าใจบริบทของสังคมที่อยู่รอบตัว เน้นความเข้าใจเป็นหลักความซาบซึ้งทางสุนทรียะเป็นรอง

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2

เห็นว่าวัตถุประสงค์ในการสอนวิชาศิลปะวิจารณ์คือเพื่อให้ผู้เรียนเป็นตัวกลางในการเชื่อมระหว่างคนสร้างงานศิลปะกับคนเสพงานหรือคนทั่วไป สามารถนำเสนอผลงานได้อย่างตรงประเด็น สร้างความก้าวหน้าให้กับวงการศิลปะ ทำให้ศิลปะมีความจำเป็นกับชีวิตมากขึ้น สร้างความซาบซึ้งให้กับคนทั่วไป

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3

เห็นว่าวัตถุประสงค์ในการสอนวิชาศิลปะวิจารณ์คือเพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในงานทัศนศิลป์ มองรู้ดูออกว่าสวยอย่างไร เมื่อเข้าใจแล้วสามารถนำความรู้นั้นมาใช้พัฒนางานปฏิบัติของตัวเองได้

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4

เห็นว่าวัตถุประสงค์ในการสอนวิชาศิลปะวิจารณ์คือเพื่อให้ผู้เรียนยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น สามารถนำเสนอความคิดของตน และพัฒนาความคิดอ่าน โดยนักศึกษาเป็นกลุ่มคนที่สามารถสอนได้และเมื่อเขาเหล่านี้เรียนจบก็จะเข้าสู่สังคม ซึ่งการพัฒนาการศึกษาจะเป็นการพัฒนาสังคมด้วยเช่นกัน

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 5

เห็นว่าวัตถุประสงค์ในการสอนวิชาศิลปะวิจารณ์คือเพื่อให้ผู้เรียนสามารถพิจารณางานศิลปะอย่างคร่าวๆกว้างๆในเบื้องต้นได้ แยกแยะรูปแบบของศิลปะแต่ละประเภทออก หากคำตอบได้ว่าดีไม่ดีตรงไหนอย่างไร และเป็นพื้นฐานเพื่อใช้ต่อยอดในระดับสูงต่อไป วิชาศิลปะวิจารณ์มีความสัมพันธ์กับวิชาอื่นๆ เช่นวิชาทางด้านวิจิตรศิลป์ หรือการออกแบบแต่ท้ายที่สุดจะนำไปสู่ความซาบซึ้งทางสุนทรียศาสตร์แก่ผู้เรียน

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 6

เห็นว่าวัตถุประสงค์ในการสอนวิชาศิลปะวิจารณ์คือเพื่อให้ผู้เรียนมีวิจารณ์ญาณในการพิจารณางานได้ โดยไม่ต้องพึ่งผู้อื่น สามารถวิจารณ์งานตัวเองเพื่อใช้ปรับปรุง ต้องมีความรู้มีหลักในการวิจารณ์แต่ไม่จำเป็นต้องถึงขั้นเป็นนักวิจารณ์ การจะเป็นนักวิจารณ์ต้องอาศัยการพัฒนาสถานะในระดับอุดมศึกษายังไม่ถึงขั้นนั้น

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นที่ว่าวัตถุประสงค์ในการสอนวิชาศิลปะวิจารณ์คือเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจบริบทของงานศิลปะ สามารถพิจารณางานศิลปะในเบื้องต้นได้ด้วยตนเอง และสามารถนำเสนอความคิดของตนเองไปสู่บุคคลอื่นได้ สามารถนำความรู้จากการวิจารณ์มาใช้ปรับปรุงผลงานของตัวเอง ทำยที่สุดความรู้ความเข้าใจที่ได้จากการวิจารณ์งานศิลปะจะนำไปสู่ความซาบซึ้งทางสุนทรียะ ผู้เรียนไม่จำเป็นต้องวิจารณ์ได้ในระดับขั้นเป็นนักวิจารณ์อาชีพ

3. หลักในการจัดการสอนวิชาศิลปะวิจารณ์ควรเป็นอย่างไร

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1

เน้นความรู้ในศาสตร์สาขาอื่นๆที่เป็นบริบทของงานศิลปะ เช่นศาสตร์ทางด้านสังคมวิทยา มานุษยวิทยา เน้นสังคมเพราะงานศิลปะไม่ใช่ความคิดของศิลปินล้วน ต้องปูพื้นฐานความรู้ทางด้านสังคมให้แก่ผู้เรียน เนื่องจากระบบการเรียนการสอนโดยมาก เน้นความรู้ทางศิลปะเพียงๆแม้ผู้เรียนจะอยู่ในช่วง ปี 3-5 ก็ตาม แต่ก็ยังขาดความรู้ทางด้านนี้อยู่มาก จากนั้นค่อยสอนทฤษฎีการวิจารณ์ ผู้เรียนไม่สามารถปฏิเสธความรู้เหล่านี้ได้เพราะเกี่ยวข้องกับเขาโดยตรง

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2

การจัดการสอนวิชาศิลปะวิจารณ์สามารถทำได้หลายทางคือ สามารถจัดการสอนในวิชาที่เป็นศิลปะวิจารณ์โดยตรง หรืออาจแทรกอยู่ในเนื้อหาวิชาอื่นๆเช่นวิชาศิลปะปฏิบัติ หรือสุนทรียศาสตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวิจารณ์ผลงานนักศึกษาใน Studio จำเป็นอย่างมากสำหรับวิชาที่เป็นการปฏิบัติ ควรเน้นความรู้ทางด้านทฤษฎีก่อนแล้วจึงให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3

ต้องให้ผู้เรียนมีความรู้ทางสุนทรียศาสตร์ เพราะต้องวิจารณ์โดยชี้วัดความรู้สึก การวิจารณ์จะต้องเป็นปรนัย มีเหตุผล แม้จะมีอัตวิสัย แต่จะต้องมีหลักวิชา ไม่งั้นจะเป็นการวิจารณ์ที่ฟุ้งซ่าน

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4

ผู้สอนควรมีประสบการณ์ตรงในการวิจารณ์ ผู้สอนต้องเคยผ่านการวิจารณ์อย่างจริงจัง จุดด้อยคือในหลายสถาบันการศึกษาคนสอนไม่มีประสบการณ์ตรง

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 5

ผู้เรียนควรมีความรู้พื้นฐานทางประวัติศาสตร์ศิลป์ ศิลปสมัยใหม่ สุนทรียศาสตร์มาพอควร เพราะทำให้มีพื้นฐานในการตีความมากขึ้น และจะทำให้แง่มุมการมองการวิจารณ์มีมากขึ้น ในการสอนควรมีหลักเกณฑ์ มีแง่มุมในการมอง มีแง่มุมในการคิด มีข้อมูลรองรับเหตุผล ไม่ใช่การวิจารณ์ลอยๆแต่ต้องแจ่มเหตุผลประกอบการวิจารณ์

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 6

ต้องดูพื้นฐานความรู้ของผู้เรียน ดูหลักสูตร ต้องมีหลัก มีทฤษฎี มีการปฏิบัติ ต้องหนักทฤษฎีเพื่อให้ผู้เรียนรู้หลักแล้วจึงให้ปฏิบัติ เน้นกิจกรรมที่ให้นักศึกษาเป็นศูนย์กลางแสดงความคิดเห็น เพราะการวิจารณ์ศิลปะเป็นเรื่องของปัญญาความคิด

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าหลักในการสอนศิลปวิจารณ์นั้น ควรจุดมุ่งหมายในการสอนจากหลักสูตร นอกจากหลักสูตรแล้วต้องพิจารณาความรู้พื้นฐานของผู้เรียนที่ในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการวิจารณ์ศิลปะ เช่นสุนทรียศาสตร์ ประวัติศาสตร์ศิลป์ ศิลปะสมัยใหม่ เป็นต้น นอกจากนี้ศาสตร์ทางด้านศิลปะเองแล้วความรู้พื้นฐานในศาสตร์สาขาอื่นที่เป็นบริบทของงานศิลปะ เช่นความรู้ทางด้านสังคมศาสตร์ มนุษย์ศาสตร์ ก็มีความสำคัญสำหรับมุมมองในการวิจารณ์ศิลปะด้วยเช่นกัน หากผู้เรียนขาดความรู้ตรงนี้ผู้สอนควรพิจารณาเพื่อปูพื้นฐานให้ หลังจากปูพื้นฐานของผู้เรียนแล้ว ในการสอนควรดำเนินไปอย่างมีหลักเกณฑ์มีทฤษฎี มีข้อมูลรองรับเหตุผลเพื่อให้การวิจารณ์มีความน่าเชื่อถือ หลังจากผู้เรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาทฤษฎี และรู้หลักการวิจารณ์แล้วจึงให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรม ซึ่งกิจกรรมควรเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการแสดงความคิดเห็น

4. เนื้อหาของวิชาศิลปวิจารณ์ครอบคลุมในเรื่องใด สัมพันธ์/เกี่ยวข้องกับรายวิชาใดบ้าง

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1

เนื้อหาวิชาศิลปวิจารณ์ครอบคลุมในเรื่อง ของแนวคิดใหม่ๆในสังคม เช่น มาร์คซิส เฟมมินิส โมเดิร์น โพลโมเดิร์น เนื่องจากแนวคิดเหล่านี้จะเน้นมุมมองในหลายด้าน หรือเน้นการมองในด้านที่แตกต่างจากสังคมที่ผู้เรียนเป็นอยู่ เช่น มุมมองศิลปะจากลัทธิมาร์คซิส เป็นต้น มุมมองเหล่านี้เป็นการมุ่งพิจารณาว่าศิลปะรับใช้คนกลุ่มใด ศิลปินทำงานเพื่ออะไร เพื่อใคร รับใช้สังคมไหน วิชาที่เกี่ยวข้องกับศิลปวิจารณ์จะเน้นวิชาทางด้านมนุษย์ศาสตร์ สังคมศาสตร์ และจิตวิทยาเป็นต้น

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2

เนื้อหาวิชาศิลปวิจารณ์ครอบคลุมและสัมพันธ์กับทุกเรื่องของมนุษย์ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการศึกษาและเจตนาของงานศิลปะชิ้นนั้น

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3

เนื้อหาของวิชาศิลปวิจารณ์ครอบคลุมในเรื่องของมูลฐานศิลปะ หลักการศิลปะ วัตถุประสงค์ในการวิจารณ์ วิธีการวิจารณ์ และมีความเกี่ยวพันกับวิชาสุนทรียศาสตร์และทุกวิชาทางด้านการศึกษาปฏิบัติ ไม่เว้นแม้กระทั่ง การออกแบบหรือประยุกต์ศิลป์ การวิจารณ์ศิลปะจะไม่เน้นความรู้ในทางประวัติศาสตร์ศิลป์มากนัก และไม่มีความเกี่ยวพันกับศาสตร์อื่นเช่นความรู้ทางอักษรศาสตร์ หรือวรรณคดี เพราะศาสตร์อื่นๆไม่มีความเกี่ยวข้องกับมูลฐานศิลปะ

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4

เนื้อหาของวิชาศิลปวิจารณ์จะขึ้นอยู่กับวิจารณ์งานลักษณะไหน ศิลปะประเพณี ศิลปะตะวันตก ศิลปะสมัยใหม่ ศิลปะตะวันออก แต่ทุกชนิดเกี่ยวพันกับวัฒนธรรมในสังคม เพราะสังคมเป็นกรอบหรือเป็นเป้าของงานศิลปะ ต่่างานศิลปะสำคัญที่สุดเพราะในการวิจารณ์เราวิจารณ์ด้่างานศิลปะไม่ใช่วิจารณ์การเมือง ไม่ใช่ศิลปิน ทั้งตัวเนื้อหาหรือรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับศิลปวิจารณ์มากที่สุดคือสุนทรียศาสตร์

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 5

เนื้อหาวิชาศิลปวิจารณ์มีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกับวิชาทางด้านจิตศิลป์ การออกแบบ ประวัติศาสตร์ จิตวิทยา ขึ้นอยู่กับการตีความ การประเมินคุณค่าของงานแต่ละประเภท แต่ท้ายที่สุดจะนำไปสู่คุณค่าทางสุนทรียภาพหรือสุนทรียศาสตร์

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 6

วิชาศิลปวิจารณ์ครอบคลุมในเนื้อหาทางด้านความรู้เบื้องต้นในศิลปะ ความรู้ทางวรรณกรรม จริยธรรมในการวิจารณ์ และมีความเกี่ยวข้องกับวิชาทางด้านประวัติศาสตร์ ปรัชญา ศิลปะ และอักษรศาสตร์

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่เนื้อหาของวิชาศิลปวิจารณ์ครอบคลุมและมีความสัมพันธ์กับศาสตร์ทางศิลปะด้านต่างๆที่เป็นพื้นฐานของการวิจารณ์ เช่น ความรู้เบื้องต้นในศิลปะ เช่น ความรู้ในมูลฐานและหลักการศิลปะ ความรู้ในปรัชญาศิลปะ ความรู้ทางประวัติศาสตร์ศิลป์ การออกแบบ ฯลฯ แต่เนื้อหาและวิชาที่สัมพันธ์กับวิชาศิลปวิจารณ์มากที่สุดคือเนื้อหาทางด้านสุนทรียศาสตร์ นอกจากความเกี่ยวพันกับศาสตร์ทางด้านศิลปะเองแล้ว วิชาศิลปวิจารณ์ยังมีเนื้อหาที่เกี่ยวพันกับความรู้และศาสตร์ในสาขาอื่นๆอีกด้วย เช่น ความรู้ทางด้านวัฒนธรรม ความรู้ในทางอักษรศาสตร์ ความรู้ทางสังคมศาสตร์ มนุษย์ศาสตร์ ความรู้ทางจิตวิทยาและความรู้ทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ เพราะงานศิลปะเกิดขึ้นมาจากมนุษย์และสังคม ทั้งนี้ต้องพิจารณาลักษณะของผลงานประกอบด้วย

5. ทฤษฎีประเภทใดเหมาะสำหรับนำมาใช้ในการสอนศิลปวิจารณ์

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1

ทฤษฎีรูปทรง ทฤษฎีเชิงปรัชญา และแนวคิดและทฤษฎีใหม่ๆ เนื่องจากศิลปะเปลี่ยนแปลงเร็วจำเป็นจึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจแนวคิดเหล่านั้น

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2

เป็นทฤษฎีทางสุนทรียศาสตร์ การเลือกใช้ขึ้นอยู่กับประเภทของผลงานเช่นทฤษฎี Imitationism ใช้กับงานประเภทเหมือนจริง หรืองานที่เน้นการเลียนแบบ ทฤษฎี Formalism ใช้กับ

งานที่เน้นการจัดองค์ประกอบ ทฤษฎี Expressionism ใช้กับผลงานที่เน้นทางด้านอารมณ์ ทั้งนี้ในอนาคตอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้อีก ไม่ตายตัว

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3

ในระดับอุดมศึกษามีเป้าหมายเพียงเพื่อให้เข้าใจในศิลปะ ควรใช้ทฤษฎีที่มีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน ทำให้ประเมินได้ง่าย

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4

ในการวิจารณ์ศิลปะนั้นทั้งทฤษฎีหรือประสบการณ์ต่างก็จำเป็นด้วยกันทั้งคู่ แต่ในการนำทฤษฎีมาใช้จำเป็นจะต้องปรับเพื่อให้เข้ากับสภาพของสังคม เพราะในการวิจารณ์จำเป็นจะต้องพิจารณาในเรื่องของวัฒนธรรมในสังคม ลักษณะของผู้วิจารณ์ ลักษณะของผู้ถูกวิจารณ์ประกอบด้วย การนำทฤษฎีมาใช้ตรงๆอาจเป็นปัญหาของสังคม

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 5

ทฤษฎีมีความสำคัญ หลักการมีความสำคัญ แต่จะต้องยืดหยุ่น ทฤษฎีการวิจารณ์ส่วนมากควบคู่ไปกับทฤษฎีทางสุนทรียศาสตร์ การเลือกมาใช้ต้องให้เหมาะกับงาน

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 6

ทฤษฎีเป็นสิ่งแรกที่มีความสำคัญที่สุดสำหรับการวิจารณ์ ในการสอนควรเริ่มตั้งแต่ จุดมุ่งหมายและประเภทของทฤษฎี ทฤษฎีทางปรัชญาทางศิลปะ ทฤษฎีสุนทรียศาสตร์ จากนั้นจึงเข้าสู่ทฤษฎีการวิจารณ์ที่เป็นขั้นตอน

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าการนำทฤษฎีที่เหมาะสมสำหรับการนำมาใช้ในวิชาศิลปวิจารณ์มากที่สุดคือ ทฤษฎีทางสุนทรียศาสตร์ นอกจากนี้ยังมีทฤษฎีทางด้านปรัชญาศิลปะ และ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดใหม่ๆในสังคม ซึ่งสามารถนำมาใช้ประกอบในวิชาศิลปวิจารณ์ได้อีกด้วย การนำทฤษฎีมาใช้ควรพิจารณาให้เหมาะกับจุดมุ่งหมายและลักษณะของงาน และผู้สอนต้องรู้จักประยุกต์ทฤษฎีเหล่านั้นให้เหมาะสมเพราะสภาพสังคม แนวคิด และดวงานศิลปะเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

6. หลักในการสอนศิลปวิจารณ์ควรเป็นอย่างไรเพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการวิจารณ์ได้

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1

ไม่เน้นการบรรยาย ต้องเน้นการฝึกปฏิบัติ การถกเถียง และให้ผู้เรียนรู้จักค้นคว้าหาข้อมูล

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2

นอกเหนือจากความรู้แล้ว ผู้เรียนต้องมีศักยภาพทางด้านการใช้ภาษา มีไวยากรณ์ ต้องให้แน่ใจว่าผู้เรียนทุกคนพูดเป็น เขียนเป็น หลังจากนั้นจึงเป็นการฝึกให้ปฏิบัติได้ สำคัญที่สุดคือต้องมีความคิดเป็นของตัวเองห้ามลอกคนอื่น สามารถคิดวิเคราะห์ได้ด้วยตนเอง

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3

ต้องเริ่มจากทดสอบความรู้พื้นฐานของผู้เรียน สอนเนื้อหา เข้าสู่ทฤษฎี และทำที่สุดคือวัดความสามารถของผู้เรียน สำคัญที่สุดคือในการสอนต้องให้ผู้เรียนเห็นตัวอย่างมากๆ

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4

คนเป็นครูต้องเป็นนักปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการยอมรับ คนที่ทำงานปฏิบัติไปด้วยจะมีมุมมองต่างจากคนไม่ทำ

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 5

ต้องให้รู้ทฤษฎีก่อนแล้วหาตัวอย่างให้เหมาะกับเรื่องที่สอน ทั้งตัวอย่างที่ดีและไม่ดี คุณสมบัติสำคัญของการวิจารณ์คือต้องเขียนหนังสือเป็น ถ่ายทอดได้ แบบฝึกหัดเป็นสิ่งสำคัญ ต้องฝึกประสบการณ์การเขียนและพูดให้มากเมื่อฝึกแล้วผู้เรียนจะมีความสามารถมากขึ้น

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 6

ต้องสอนทฤษฎีก่อนแล้วจึงตามด้วยการปฏิบัติ เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางสามารถคิดหัวข้อกิจกรรม และนำเสนอ พร้อมแสดงความคิดเห็นได้

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าการสอนศิลปะวิจารณ์เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการวิจารณ์ได้คือ ต้องเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้ผู้เรียนได้เป็นผู้คิดวิเคราะห์ กำหนดประเด็น ค้นคว้าหาข้อมูล นำเสนอ และแสดงความคิดเห็นที่เป็นตัวของตัวเองได้ ต้องให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ให้มากทั้งประสบการณ์การรับรู้และประสบการณ์การปฏิบัติ นอกจากนี้ควรคำนึงถึงความสามารถในการถ่ายทอดโดยใช้ภาษาซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการวิจารณ์เช่นกัน

7. กิจกรรมใดควรนำมาใช้ในการสอนวิชาศิลปะวิจารณ์

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1

เน้นการพูดคุย การเขียน การแลกเปลี่ยนความคิดมากกว่าการบรรยาย

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2

ให้พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันเองในกลุ่ม เกี่ยวกับงานศิลปะที่คุ้นเคย ไปจนถึงงานที่ไม่รู้จัก

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3

เน้นการอภิปราย ฝึกปฏิบัติการวิจารณ์โดยการถามตอบ หรือถกเถียงกัน

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4

วิจารณ์งานเพื่อนหรืองานตัวเอง เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนสนใจมากขึ้น

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 5

ฝึกปฏิบัติ โดยการเขียนบทความน่าจะสำคัญและมีความชัดเจนที่สุด

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 6

พูดคุย สัมมนา เพราะเป็นการฝึกปฏิบัติ ทั้งครูยังสามารถแทรกทฤษฎีลงไปได้

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นพอสรุปได้ว่า กิจกรรมที่ควรนำมาใช้ในการสอนวิชาศิลปะวิจารณ์คือ กิจกรรมที่เน้นการพูดคุย ตกเถียงแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับงานศิลปะ ซึ่งถือเป็นการฝึกปฏิบัติไปในตัวด้วย

8. วิธีการสอนแบบใดเหมาะสมสำหรับนำมาใช้ในการสอนวิชาศิลปะวิจารณ์

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1

การสัมมนา การอภิปราย การเขียน เหมาะสำหรับคนยุคนี้มาก เพราะการอ่านก็น้อย การเขียนก็น้อย

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2

การสัมมนาหรือการอภิปรายจะได้ผลมากที่สุด สำหรับผู้เรียนในระดับนี้

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3

เน้นการบรรยายเพราะส่วนใหญ่เป็นทฤษฎี สลับกิจกรรมการวิจารณ์บ้าง

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4

การสัมมนา

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 5

ฝึกปฏิบัติวิจารณ์

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 6

ใช้วิธีสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นการสัมมนา การค้นคว้า

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็น่ววิธีสอนที่เหมาะสมสำหรับนำมาใช้ในการเรียนการสอนวิชาศิลปะวิจารณ์คือวิธีสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เช่นการสัมมนา การอภิปราย การฝึกปฏิบัติ การสอนแบบบรรยายอาจมีบ้างในกรณีที่เป็นการให้ข้อมูลหรือทฤษฎี

9. หลักและวิธีประเมินผลแบบใดควรนำมาใช้ในวิชาศิลปะวิจารณ์

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1

การแสดงความคิดเห็นที่ต่างกัน มุมมองที่ต่างกัน การพูดคุย การวิพากษ์โดยใช้เหตุผล ความเข้าใจในกระบวนการทางศิลปะ การเข้าใจในกระบวนการสร้างงาน ในระดับอุดมศึกษาเน้น

การประเมินเพียงเท่านี้ ไม่เน้นการประเมินความรู้ในรายวิชาที่เป็นบริบท เช่น สุนทรียศาสตร์ ประวัติศาสตร์ศิลป์ ศิลปะปฏิบัติ ฯลฯ

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2

เน้นวัดความรู้ทางทฤษฎีและความรู้ทางปฏิบัติ ความสามารถในการวิจารณ์ประกอบด้วยสองส่วนนี้ ไม่ได้วัดข้ามไปยังความรู้ในวิชาอื่น แต่เมื่อพบจะแนะนำให้ไปเพิ่มเติม เช่นหากผู้เรียนขาดความรู้ทางประวัติศาสตร์ศิลป์ ก็จะแนะนำ

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3

เน้นการวัดความรู้ในเนื้อหาทฤษฎี จากการทำรายงาน ทดสอบย่อยโดยการเขียนบทวิจารณ์

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4

ดูความเข้าใจ ดูการนำหลักเกณฑ์และทฤษฎีมาใช้ว่ามีความถูกต้องมาก น้อยแค่ไหน อย่างไร ดูการใช้เหตุผล ไม่วิจารณ์ด้วยอารมณ์ชอบ ไม่ชอบ

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 5

การประเมินต้องพิจารณาจากกลุ่มผู้เรียน ไม่ตายตัว แล้วแต่จุดประสงค์ แล้วแต่เนื้อหาอันอิงกลุ่ม

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 6

วัดผลจากการปฏิบัติงาน การทำรายงาน การเข้าร่วมกิจกรรม การนำเสนอ การกำหนดประเด็น วัดความรู้ความเข้าใจจากงานที่มอบหมาย

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าหลักและวิธีประเมินที่เหมาะสมสำหรับนำมาใช้ในการเรียนการสอนวิชาศิลปวิจารณ์คือ ดูความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาทฤษฎี และดูความสามารถในการนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการปฏิบัติจริง พิจารณาการใช้เหตุผลประกอบการวิจารณ์ ไม่เน้นการประเมินข้ามไปยังเนื้อหาวิชาอื่น เช่น สุนทรียศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ฯลฯ แต่เมื่อผู้สอนตรวจพบควรแนะนำให้ผู้เรียนหาความรู้เพิ่มเติม วิธีประเมินจะขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ มีวิธีประเมินหลายวิธีไม่ตายตัว เช่น การทำรายงาน การปฏิบัติกิจกรรมนำเสนอ และการทดสอบโดยการเขียนวิจารณ์เป็นต้น

10. สื่อใดควรนำมาใช้ในการสอนวิชาศิลปวิจารณ์

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1

สื่อที่ควรนำมาใช้ในวิชาศิลปะ ได้แก่ วีดีโอ นิทรรศการศิลปะ และบทความของนักคิดนักวิจารณ์ต่างๆ

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2

เน้นการใช้สไลด์ หนังสือ และงานศิลปะโดยวงแรกจะเน้นงานที่มีชื่อเสียงเพื่อให้ผู้เรียนคุ้นเคย ช่วงหลังจะเน้นงานของนิสิต-นักศึกษาเอง การใช้สไลด์จะช่วยทวนเวลาแม้จะเป็นสื่อทางอ้อมก็ตาม

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3

ใช้ภาพถ่าย สไลด์ งานของศิลปินอาชีพทั้งของไทยและต่างประเทศ และงานเด็กนักเรียนเป็นอันดับสุดท้าย การนำผลงานศิลปะมาวิจารณ์นั้นควรเริ่มจากงานที่มีคุณภาพก่อน เพราะมีข้อบกพร่องน้อย ง่ายต่อการวิจารณ์หลังจากนั้นจึงนำงานของผู้เรียนเข้ามาเพราะจะทำให้เด็กได้มีการถกเถียง ต่อสู้ ดีเฟนด์(defend) ซึ่งถือเป็นการส่งเสริมให้เด็กได้แสดงความคิดเห็น

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4

ผลงานจริงที่มีคุณค่าทางด้านประวัติศาสตร์ศิลป์เป็นสิ่งสำคัญ งานของศิลปินไทยและงานของนักศึกษาไม่เพียงพอสำหรับการนำมาใช้ในการเรียนการสอน

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 5

ผลงานจิตรกรรม ตัวอย่างบทวิจารณ์หลายรูปแบบจากหนังสือ เพราะเป็นตัวอย่างที่แสดงให้เห็นได้ว่างานวิจารณ์ที่ดี ไม่ได้เป็นอย่างไร

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 6

บทความ บทวิจารณ์ ผลงานจริง ผลงานเลียนแบบ วิดีโอ ทั้งนี้การนำมาใช้ต้องพิจารณาในเรื่องของเวลา ผลงานที่ดี หรือไม่ดีล้วนแล้วแต่มีความจำเป็นในการสอนทั้งสิ้นขึ้นอยู่กับให้เหตุผล ความเข้าใจ

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่สื่อที่ควรนำมาใช้ในการสอนศิลปะวิจารณ์มีหลายรูปแบบ ตั้งแต่ผลงานจริงของศิลปินอาชีพและนักศึกษา ตัวอย่างบทวิจารณ์ สไลด์ ผลงานเลียนแบบ นิทรรศการ และวิดีโอ แต่สื่อที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมากที่สุดคือผลงานจริง และบทวิจารณ์ สำหรับผลงานจริงและบทวิจารณ์นั้นไม่จำเป็นว่าจะต้องใช้งานที่ดีหรือมีคุณภาพเสมอไป ตัวอย่างทั้งที่ดีและไม่ดีก็สามารถนำมาใช้ในการสอนได้ นอกจากงานของศิลปินแล้วงานของผู้เรียนก็สามารถนำเข้ามาใช้ในการเรียนการสอนในวิชาศิลปะวิจารณ์ได้

11. ท่านคิดว่าในการเรียนศิลปะในระดับอุดมศึกษา วิชาศิลปะวิจารณ์ควรถูกจัดเป็นวิชาบังคับหรือไม่เพราะเหตุใด

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1

ควรเป็นวิชาบังคับในหลายระดับชั้น และควรมีมากกว่า 1 รายวิชา เพราะเป็นวิชาที่ฝึกให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นนอกจากการปฏิบัติ

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2

ควรเป็นวิชาบังคับสำหรับเด็กที่เรียนวิชาปฏิบัติ เพราะเป็นวิชาที่เน้นทักษะการวิเคราะห์ นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์แก่วิชาชีพ(ศิลปิน) เพราะเมื่อเรียนจบไปแล้วผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ โดยไม่ต้องพึ่งผู้อื่น เช่นนายหน้า หรือ Dealer

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3

ควรเป็นวิชาบังคับในทุกหลักสูตรศิลปะ ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรด้านวิจิตรศิลป์ ประยุกต์ศิลป์ หรือศิลปศึกษา บางสถาบันการศึกษาจัดวิชาศิลปวิจารณ์เป็นวิชาบังคับในทุกหลักสูตร และมีมากกว่า 1 รายวิชา(ศิลปวิจารณ์ 1-2-3)

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4

จำเป็นมาก เด็กควรรู้ เพราะเป็นการทำให้ยอมรับฟังความคิดเห็น การให้ยอมรับการวิจารณ์เป็นเรื่องที่จะต้องฝึก

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 5

แล้วแต่สาขาวิชา เพราะในแต่ละหลักสูตรจำนวนหน่วยกิตมีจำกัด วิชาอื่นๆอาจจำเป็นมากกว่า แต่ควรให้ผู้เรียนพอมีความรู้บ้าง สำหรับสาขาวิชาศิลปศึกษาวิชานี้มีความจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากหลักสูตรมุ่งผลิตครูหรือนักการศึกษา ซึ่งครูเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดในการเรียนการสอน คนเป็นครูต้องมีความรู้ที่หลากหลาย มีลักษณะเป็นนักค้นคว้า นักทฤษฎี และนักปฏิบัติ

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 6

จำเป็นมาก ในทุกสาขาวิชาไม่ว่าจะเป็นทางด้านทัศนศิลป์ ศิลปศึกษา หรือแม้แต่ประยุกต์ศิลป์ แต่อาจแตกต่างกัน การวิจารณ์ประยุกต์ศิลป์จะต้องพิจารณาในเรื่องของประโยชน์ใช้สอยประกอบด้วย การวิจารณ์งานเด็กหรือนักศึกษาเป็นสิ่งที่ยากและละเอียดกว่าการวิจารณ์งานของศิลปิน เพราะต้องพิจารณาตามสภาพแวดล้อม จิตวิทยา กระบวนการพัฒนามนุษย์ ต้องรู้ปรัชญาการศึกษา การวิจารณ์งานเด็กหรือนักศึกษาหากวิจารณ์ผิดอาจมีผลต่อพฤติกรรมหรืออนาคตของผู้เรียน

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็น่วาวิชาศิลปวิจารณ์ควรจัดเป็นวิชาบังคับ ในทุกสาขาวิชาทางด้านศิลปะ ไม่ว่าจะเป็นสาขาทางด้านวิจิตรศิลป์ ประยุกต์ศิลป์ หรือศิลปศึกษาก็ตาม เนื่องจากเป็นวิชาที่ฝึกให้ผู้เรียนได้มีทักษะทางการคิดวิเคราะห์ซึ่งเป็นความรู้ นอกเหนือจากความสามารถในทางปฏิบัติงาน และเมื่อผู้เรียนเรียนจบแล้วสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้เป็นประโยชน์แก่วิชาชีพ ทั้งทางด้านศิลปศึกษาและศิลปกรรมศาสตร์

12. แนวโน้มของการเรียนการสอนวิชาศิลปวิจารณ์ในอนาคตเป็นอย่างไร

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1

มองไม่เห็นอนาคตของวิชาศิลปวิจารณ์ แต่ควรให้เป็นวิชาหลัก เพื่อให้นักศึกษาได้มีโอกาสคิด วิพากษ์วิจารณ์ ติดตามข่าวสารเกี่ยวกับงานศิลปะ เนื้อหาวิชาควรเปลี่ยนแปลงให้เร็ว เพื่อให้ทันกับการสร้างสรรค์งานรูปแบบใหม่ๆ

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2

เปลี่ยนแปลงช้าไม่ค่อยก้าวหน้า เนื่องจากผู้สอนเบื่อการค้นคว้า ซึ่งจริงๆแล้วครูควรหมั่นศึกษาค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอเพราะเวลาเปลี่ยนเงื่อนไขต่างๆก็เปลี่ยน การวิจารณ์จะทำให้ทุกอย่างไม่หยุดอยู่กับที่และช่วยพัฒนาวงการศิลปะให้ก้าวหน้า

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3

วิชาศิลปวิจารณ์สามารถพัฒนาเป็นวิชาชีพได้ มีการพัฒนาหลายระดับ มีมากกว่า 1 วิชา (ศิลปวิจารณ์ 1-2-3) เพื่อผลิตนักวิจารณ์ประจำตามหนังสือหรือพิพิธภัณฑ์หรือตลาดงานศิลป์

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4

ดีขึ้นแต่ช้า เพราะสังคมไทยเป็นสังคมแคบ อาจมีการดูหน้าปะจุมุก ควรให้ค่อยเป็นค่อยไป การวิจารณ์ไม่ควรใช้แนวคิดของตัวเองแต่ควรอิงหลักวิชา

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 5

ลำบากมาก เนื่องจากตำราเอกสารไม่มีและศักยภาพครูผู้สอนไม่ชัดเจน คนที่มีความรู้เฉพาะด้าน เช่น ความรู้ในทางศิลปะไทย ความรู้ทางประวัติศาสตร์ศิลป์ อาจไม่มีความสามารถในการสอนศิลปวิจารณ์ก็เป็นได้

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 6

อนาคตยังไม่สามารถผลิตบุคลากรทางด้านนี้ได้ เพราะเราไม่มีการเรียนการสอนกันอย่างเข้มข้นจริงจัง บุคลากรในวงการศึกษาไม่เห็นความสำคัญ ไม่มีเวทีรองรับเช่นสื่อต่างๆ หลักสูตรในระดับอุดมศึกษาก็มีชั่วโมงอันจำกัดพอแค่เพียงสอนให้อ่านออกเขียนได้ ผลักดันอย่างไรก็ได้หน่วยกิตสูงไปกว่าที่เป็นอยู่ ถ้าต้องการผลิตนักวิจารณ์ควรมีหลักสูตรต่อยอดผลิตบุคลากรด้านศิลปวิจารณ์โดยเฉพาะในระดับปริญญาโท และมีตลาดรองรับ การสร้างสรรค์งานศิลปะกับการวิจารณ์เป็นสิ่งที่ควบคู่กันในสังคมตะวันตก แต่สำหรับประเทศไทยเป็นสิ่งที่แยกขาดจากกัน

ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับอนาคตของวิชาศิลปวิจารณ์ว่าจะดำเนินไปอย่างไรอย่างยากลำบากดังเช่นที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน อาจมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นบ้างแต่ก็เพียงเล็กน้อยและเป็นไปอย่างช้าๆ ทั้งนี้เนื่องจากบุคลากรในแวดวงการศึกษาไม่เห็นความสำคัญ ขาดผู้สอนที่มีศักยภาพทางด้านนี้ ขาดหลักสูตรที่มุ่งทางด้านศิลปวิจารณ์โดยตรง นอกจากนี้ยังขาดสนามหรือเวทีในการแสดงออก เช่นตามสื่อประเภทต่างๆ อย่างไรก็ตามแต่ผู้เชี่ยวชาญหลายท่านยังหวังให้เกิดการพัฒนาจากการเรียนการสอนในรายวิชานี้ โดยเริ่มจากตัวครูผู้สอนควรหมั่นศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ ควรมีหลักสูตรที่เน้นการผลิตบุคลากรด้านนี้อย่างจริงจัง เนื้อหาวิชาควร

พัฒนาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีตลาดรองรับวิชาชีพทางด้านนี้ และการวิจารณ์ควรเป็นไปโดยอาศัยหลักวิชามากกว่าอคติส่วนตัว

13. ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปวิจารณ์ในประเด็นอื่นๆนอกเหนือจากข้อคำถาม

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1

ผู้เรียนในสาขาวิชาทางด้านศิลปะส่วนมากไม่มีองค์ความรู้ในศาสตร์สาขาอื่น เช่น สังคมวิทยา มานุษยวิทยา ซึ่งความรู้ในศาสตร์เหล่านี้เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างมากสำหรับการวิจารณ์ผลงานศิลปะในปัจจุบัน

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2

หลายหลักสูตรทางด้านศิลปะที่ไม่มีรายวิชาศิลปวิจารณ์ เราสามารถแทรกเนื้อหาของศิลปวิจารณ์ไว้ในรายวิชาที่เป็นกรปฏิบัติงานได้ การวิจารณ์ผลงานของผู้เรียนจะช่วยให้เขาพัฒนาทักษะการทำงานให้ดียิ่งขึ้น

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3

ผู้เรียนที่มาจากสาขาวิชาอื่นที่ไม่ใช่ศิลปะ สามารถรับรู้และเข้าใจในเนื้อหาของวิชาได้ดีกว่าตัวเด็กศิลปะเอง เหตุที่เป็นดังนั้นสันนิษฐานได้หลายประการ อาจเป็นเพราะพื้นความรู้ สถิติ ปัญญา ความตั้งใจ การมีมุมมองที่แตกต่างออกไป หรือเด็กศิลปะเองอาจมีความเข้าใจเป็นอย่างดี แต่มีปัญหาด้านการถ่ายทอดออกมา

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4

ปัญหาประการหนึ่งของการสอนศิลปวิจารณ์คือเด็กไม่กล้าวิจารณ์งานเพื่อน เพราะเป็นวัฒนธรรมของสังคมไทย

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 5

ทฤษฎีและหลักเกณฑ์เป็นสิ่งสำคัญ แต่การนำมาใช้ต้องรู้จักยืดหยุ่น เพราะงานศิลปะบางทีก็มีลักษณะขัดแย้งกันในตัวเอง

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 6

ความรู้ของนักศึกษาในสาขาอื่น จะกว้างขวางกว่านักศึกษาศิลปะเอง ซึ่งความรู้เหล่านั้นจะเป็นประโยชน์แก่การวิจารณ์มาก เช่น ความรู้ทางด้านภาษาของนักศึกษาทางด้านมนุษยศาสตร์ อักษรศาสตร์ ซึ่งนักศึกษาเหล่านั้นนอกจากภาษาจะดีแล้ว ความรู้ในเรื่องทั่วๆก็ดีด้วย

ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปวิจารณ์ได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นอื่นๆนอกเหนือจากแบบสัมภาษณ์ไว้ว่า ผู้เรียนในศาสตร์ทางด้านศิลปะเองนั้น ส่วนมากขาดองค์ความรู้ในศาสตร์อื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการวิจารณ์ศิลปะ เช่น ขาดความรู้ทางด้านสังคมวิทยา มานุษยวิทยา และความรู้รอบ

ตัวทั่วไป ซึ่งความรู้เหล่านี้มีความจำเป็นต่อการวิจารณ์งานศิลปะในยุคปัจจุบัน ความรู้ทางด้านผู้เรียนในสาขาวิชาทางด้านศิลปะอาจมีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดี แต่ไม่สามารถถ่ายทอดออกมาได้เนื่องจากขาดทักษะในการใช้ภาษา นอกจากนี้ปัญหาอีกประการของการเรียนการสอนศิลปะวิจารณ์คือผู้เรียนไม่กล้าวิจารณ์งานของเพื่อนร่วมชั้นเรียนเพราะเป็นวัฒนธรรมของสังคมแบบไทย สำหรับปัญหาเรื่องจำนวนหน่วยกิตหรือเวลาเรียนในรายวิชานี้มีน้อยผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาไว้ โดยอาจแทรกเนื้อหาวิชาทางด้านศิลปะวิจารณ์ไว้ในรายวิชาอื่นๆ เช่น แทรกเนื้อหาวิชาศิลปะวิจารณ์ไว้ในวิชาทางการปฏิบัติงาน เป็นต้น

